

Κοινοτικές κατευθυντήριες γραμμές για την εφαρμογή των κανόνων για τις κρατικές ενισχύσεις όσον αφορά την ταχεία ανάπτυξη ευρυζωνικών δικτύων

1. ΕΙΣΑΓΩΓΗ

- (1) Η ευρυζωνική συνδετικότητα αποτελεί βασική συνιστώσα για την ανάπτυξη, την υιοθέτηση και τη χρήση των τεχνολογιών της πληροφορίας και των επικοινωνιών (ΤΠΕ) στην οικονομία και την κοινωνία. Τα ευρυζωνικά δίκτυα έχουν στρατηγική σημασία λόγω της ικανότητάς τους να επιταχύνουν τη συμβολή των τεχνολογιών αυτών στην ανάπτυξη και την καινοτομία σε όλους τους τομείς της οικονομίας, καθώς και στην κοινωνική και την εδαφική συνοχή. Η Επιτροπή υποστηρίζει ενεργά την ευρεία διαθεσιμότητα ευρυζωνικών υπηρεσιών για όλους τους Ευρωπαίους πολίτες όπως θεσπίζεται στη στρατηγική της Λισαβόνας και στις επόμενες ανακοινώσεις¹.
- (2) Στις 26 Νοεμβρίου 2008, η Επιτροπή ενέκρινε ένα ευρωπαϊκό σχέδιο για την ανάκαμψη της οικονομίας (το «σχέδιο ανάκαμψης»)² με σκοπό να διευκολύνει την Ευρώπη να ανακάμψει από τη χρηματοπιστωτική και οικονομική κρίση. Η ευρυζωνική στρατηγική αποτελεί σημαντικό μέρος του σχεδίου ανάκαμψης³. Ειδικότερα, σκοπός του σχεδίου αυτού είναι να τονωθούν οι επενδύσεις στην ΕΕ σε προκαθορισμένους στρατηγικούς τομείς, όπως οι ευρυζωνικές επικοινωνίες, που μπορούν να συμβάλουν στη βραχυπρόθεσμη στήριξη της οικονομίας και να δημιουργήσουν μακροπρόθεσμα ουσιαστικές υποδομές για αειφόρο οικονομική ανάπτυξη.
- (3) Στο πλαίσιο του σχεδίου ανάκαμψης και με στόχο την επίτευξη, ως το 2010, 100% κάλυψης Διαδικτύου υψηλής ταχύτητας, η Επιτροπή αποφάσισε να διαθέσει 1,02 δισ. € στο Ευρωπαϊκό Γεωργικό Ταμείο Αγροτικής Ανάπτυξης (ΕΓΤΑΑ). Μέρος αυτού του ποσού θα χρησιμοποιηθεί για την ανάπτυξη ευρυζωνικής υποδομής σε αγροτικές περιοχές προκειμένου να συνδράμει τις αγροτικές περιοχές στην απόκτηση σύνδεσης με το Διαδίκτυο, στη δημιουργία νέων θέσεων απασχόλησης και στην περαιτέρω ανάπτυξη των επιχειρηματικών δραστηριοτήτων⁴. Εξάλλου,

¹ Βλ. παραδείγματος χάρι «Η στρατηγική i2010 — Ευρωπαϊκή κοινωνία της πληροφορίας για την ανάπτυξη και την απασχόληση, COM(2005)229 τελικό, 1 Ιουνίου 2005· «eEurope 2005: κοινωνία της πληροφορίας για όλους» COM(2002)263 τελικό· «Γεφύρωση του ευρυζωνικού χάσματος», COM(2006)129.

² Ανακοίνωση της Επιτροπής προς το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο, COM(2008) 800.

³ Ευρωπαϊκό Συμβούλιο των Βρυξελλών, 19-20 Μαρτίου 2009 συμπεράσματα της Προεδρίας.

⁴ Βλ. κανονισμό (ΕΚ) αριθ. 473/2009 του Συμβουλίου της 25ης Μαΐου 2009 σχετικά με την τροποποίηση του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 1698/2005 για τη στήριξη της αγροτικής ανάπτυξης από το Ευρωπαϊκό Γεωργικό

ορισμένα κράτη μέλη έχουν ήδη ανακοινώσει σχέδια στήριξης των επενδύσεων, όχι μόνο όσον αφορά την ευρυζωνική υποδομή ταχείας σύνδεσης για αγροτικές και υποεξυπηρετούμενες περιοχές, αλλά και για να επιταχυνθεί η χρήση δικτύων πρόσβασης νέας γενιάς⁵ πολύ υψηλής ταχύτητας σε εκτεταμένες περιοχές των εδαφών τους, περιλαμβανομένων αστικών περιοχών ή περιοχών που εξυπηρετούνται ήδη από βασικές ευρυζωνικές υποδομές.

- (4) Θα πρέπει να σημειωθεί ότι στο «Σχέδιο δράσης για τις κρατικές ενισχύσεις - Λιγότερες και καλύτερα στοχευμένες κρατικές ενισχύσεις: οδικός χάρτης για τη μεταρρύθμιση των κρατικών ενισχύσεων 2005-2009»⁶, η Επιτροπή επεσήμαινε ότι τα μέτρα κρατικών ενισχύσεων μπορούν, υπό ορισμένες προϋποθέσεις, να καταστούν αποτελεσματικά μέσα για την επίτευξη στόχων κοινού συμφέροντος. Ειδικότερα, οι κρατικές ενισχύσεις μπορούν να διορθώσουν αδυναμίες της αγοράς, βελτιώνοντας έτσι την αποτελεσματική λειτουργία των αγορών και ενισχύοντας την ανταγωνιστικότητα. Ακόμη, στις περιπτώσεις που οι αγορές παρέχουν θετικά αποτελέσματα τα οποία όμως δεν κρίνονται ικανοποιητικά από άποψη πολιτικής της συνοχής, οι κρατικές ενισχύσεις μπορούν να συμβάλουν στην επίτευξη πιο επιθυμητών, δίκαιων αποτελεσμάτων στην αγορά. Ειδικότερα, μια καλά στοχευμένη κρατική παρέμβαση στον τομέα των ευρυζωνικών συνδέσεων μπορεί να συμβάλει στη μείωση του «ψηφιακού χάσματος»⁷ που διαχωρίζει τις περιφέρειες ή περιοχές μιας χώρας στις οποίες παρέχονται οικονομικά προσιτές και ανταγωνιστικές ευρυζωνικές υπηρεσίες από τις περιοχές που στερούνται αυτής της δυνατότητας.
- (5) Παράλληλα, πρέπει να διασφαλιστεί ότι οι κρατικές ενισχύσεις δεν αποκλείουν πρωτοβουλίες της αγοράς στον τομέα των ευρυζωνικών συνδέσεων. Αν οι κρατικές ενισχύσεις για ευρυζωνικές συνδέσεις χρησιμοποιούνταν σε τομείς στους οποίους οι φορείς της αγοράς θα επέλεγαν φυσιολογικά να επενδύσουν ή έχουν ήδη επενδύσει, τούτο θα επηρέαζε ενδεχομένως τις επενδύσεις που έχουν ήδη πραγματοποιήσει οι φορείς εκμετάλλευσης ευρυζωνικών συνδέσεων υπό όρους αγοράς και πιθανόν να υπονόμει σημαντικά τα κίνητρα των φορέων της αγοράς να επενδύσουν στις ευρυζωνικές συνδέσεις. Σε ανάλογες περιπτώσεις, η χορήγηση κρατικών ενισχύσεων για ευρυζωνικές συνδέσεις θα μπορούσε να αποβεί αντιπαραγωγική σε σχέση με τον επιδιωκόμενο στόχο. Πρωταρχικός στόχος του ελέγχου των κρατικών ενισχύσεων στον τομέα των ευρυζωνικών συνδέσεων είναι να διασφαλιστεί ότι τα μέτρα κρατικών ενισχύσεων θα οδηγήσουν σε υψηλότερο επίπεδο ευρυζωνικής κάλυψης και διείσδυσης, ή στην επίτευξή τους με

Ταμείο Αγροτικής Ανάπτυξης (ΕΓΤΑΑ) και του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 1290/2005 για τη χρηματοδότηση της κοινής γεωργικής πολιτικής, (ΕΕ L 149, 9.6.2009, σ.3).

⁵ Για τις ανάγκες του παρόντος εγγράφου, τα δίκτυα πρόσβασης νέας γενιάς είναι καλωδιακά δίκτυα πρόσβασης που συνίστανται στο σύνολό τους ή εν μέρει από στοιχεία οπτικής και είναι ικανά να παρέχουν ευρυζωνικές υπηρεσίες πρόσβασης με βελτιωμένα χαρακτηριστικά (όπως υψηλότερη απόδοση) σε σύγκριση με τις υπηρεσίες που παρέχουν τα υφιστάμενα δίκτυα χαλκού (βλ. επίσης κατωτέρω στην υποσημείωση 65).

⁶ COM (2005) 107 τελικό.

⁷ Στη διάρκεια της περασμένης δεκαετίας, οι τεχνολογίες της πληροφορίας και της επικοινωνίας (ΤΠΕ) κατέστησαν προσβάσιμες και οικονομικά προσιτές για το ευρύ κοινό. Ο όρος «ψηφιακό χάσμα» χρησιμοποιείται συνηθέστερα για να ορίσει το χάσμα μεταξύ των ατόμων και των κοινοτήτων που έχουν πρόσβαση στις τεχνολογίες της πληροφορίας και εκείνων που δεν διαθέτουν σχετική πρόσβαση. Μολονότι υπάρχουν πολλοί λόγοι γι' αυτό το «ψηφιακό χάσμα», ο σημαντικότερος είναι η έλλειψη επαρκούς ευρυζωνικής υποδομής. Σε επίπεδο περιφερειακής διάστασης, ο βαθμός αστικοποίησης αποτελεί σημαντικό παράγοντα για την πρόσβαση και τη χρήση των ΤΠΕ. Η διείσδυση του Διαδικτύου παραμένει έτσι πολύ χαμηλότερη στις αραιοκατοικημένες περιοχές της Ευρωπαϊκής Ένωσης.

ταχύτερους ρυθμούς, από ό,τι θα συνέβαινε χωρίς την ενίσχυση, και επίσης να διασφαλιστεί ότι οι θετικές επιπτώσεις των ενισχύσεων αντισταθμίζουν τις αρνητικές όσον αφορά τη νόθευση του ανταγωνισμού.

- (6) Θα πρέπει να σημειωθεί ότι το κανονιστικό πλαίσιο για τις ηλεκτρονικές επικοινωνίες θίγει και θέματα που άπτονται της ευρυζωνικής πρόσβασης⁸. Έτσι οι αγορές χονδρικής παροχής ευρυζωνικών επικοινωνιών υπόκεινται μέχρι στιγμής σε εκ των προτέρων ρυθμίσεις σε όλα τα κράτη μέλη. Σχετικά με το θέμα αυτό, η Επιτροπή⁹ και οι εθνικές αρχές¹⁰ έχουν ήδη αναλάβει σειρά πρωτοβουλιών με σκοπό την αντιμετώπιση των νέων προκλήσεων που θέτουν από κανονιστική άποψη τα δίκτυα πρόσβασης νέας γενιάς, ιδίως όσον αφορά τα θέματα πρόσβασης.
- (7) Οι παρούσες κατευθυντήριες γραμμές συνοψίζουν την πολιτική της Επιτροπής κατά την εφαρμογή των κανόνων της Συνθήκης για τις κρατικές ενισχύσεις σε κρατικά μέτρα που στηρίζουν τη χρήση παραδοσιακών ευρυζωνικών δικτύων (τμήμα 2). Πραγματεύονται επίσης σειρά θεμάτων σχετικών με την αξιολόγηση μέτρων που έχουν σκοπό να ενθαρρύνουν και να στηρίζουν την ταχεία ανάπτυξη των δικτύων πρόσβασης νέας γενιάς (τμήμα 3).
- (8) Η Επιτροπή θα εφαρμόσει τις κατευθυντήριες γραμμές που παρουσιάζονται στην παρούσα ανακοίνωση κατά την αξιολόγηση των κρατικών ενισχύσεων για τις ευρυζωνικές συνδέσεις, αυξάνοντας έτσι την ασφάλεια δικαίου και τη διαφάνεια της πρακτικής της στον τομέα της λήψης αποφάσεων.

2. Η ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΤΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΣΧΕΤΙΚΑ ΜΕ ΤΙΣ ΚΡΑΤΙΚΕΣ ΕΝΙΣΧΥΣΕΙΣ ΣΕ ΕΥΡΥΖΩΝΙΚΑ ΣΧΕΔΙΑ

2.1. Η εφαρμογή των κανόνων για τις κρατικές ενισχύσεις

- (9) Η Επιτροπή υιοθετεί ιδιαίτερος ευνοϊκή στάση έναντι των κρατικών μέτρων που αφορούν την εγκατάσταση ευρυζωνικών συνδέσεων σε αγροτικές και υποεξυπηρετούμενες περιοχές, ενώ τηρεί πιο κριτική στάση όσον αφορά τα μέτρα ενίσχυσης σε περιοχές όπου ήδη υπάρχει ευρυζωνική υποδομή και ασκείται ανταγωνισμός. Στην περίπτωση που η κρατική παρέμβαση για τη στήριξη της εγκατάστασης ευρυζωνικών συνδέσεων ικανοποιεί τους όρους των κρατικών ενισχύσεων κατά την έννοια του άρθρου 87 παράγραφος 1, το συμβιβασμο του

⁸ Βλ. οδηγία 2002/21/EK του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 7ης Μαρτίου 2002, σχετικά με κοινό κανονιστικό πλαίσιο για δίκτυα και υπηρεσίες ηλεκτρονικών επικοινωνιών (οδηγία πλαίσιο) (EE L 108 της 24.4.2002, σ. 33), την οδηγία 2002/20/EK του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 7ης Μαρτίου 2002, για την αδειοδότηση δικτύων και υπηρεσιών ηλεκτρονικών επικοινωνιών (οδηγία για την αδειοδότηση) (EE L 108 της 24.4.2002, σ. 21) και την οδηγία 2002/19/EK του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 7ης Μαρτίου 2002, σχετικά με την πρόσβαση σε δίκτυα ηλεκτρονικών επικοινωνιών και συναφείς ευκολίες, καθώς και με τη διασύνδεσή τους (οδηγία για την πρόσβαση) (EE L 108 της 24.4.2002, σ. 7)

⁹ Βλ. σχέδιο σύστασης της Επιτροπής «για την πρόσβαση βάσει ρυθμιστικών διατάξεων στα δίκτυα πρόσβασης νέας γενιάς, στην ηλεκτρονική διεύθυνση .

¹⁰ Βλ. για παράδειγμα, δήλωση της Ομάδας των Ευρωπαϊκών Ρυθμιστικών Αρχών σχετικά με την ανάπτυξη της πρόσβασης νέας γενιάς, ERG (08) 68, στη διεύθυνση ; Δήλωση Ofcom, "Delivering super fast broadband in the UK. Promoting investment and competition", 3 Μαρτίου 2009. Βλ. επίσης την πρόσφατη νομοθεσία που εγκρίθηκε στη Γαλλία στις 15 Ιανουαρίου 2009 για την προώθηση της χρήσης δικτύων με οπτικές ίνες: *Journal Officiel de la république française*, 16 janvier 2009.

μέτρου αξιολογείται μέχρι σήμερα από την Επιτροπή κυρίως βάσει του άρθρου 87 παράγραφος 3. Η πολιτική κρατικών ενισχύσεων της Επιτροπής έναντι των κρατικών μέτρων στήριξης της ανάπτυξης ευρυζωνικών δικτύων συνοψίζεται στα μέρη 2.2 και 2.3 κατωτέρω.

2.2. Άρθρο 87 παράγραφος 1: Παρουσία ενίσχυσης

- (10) Σύμφωνα με το άρθρο 87 παράγραφος 1 της συνθήκης περί ιδρύσεως της Ευρωπαϊκής Κοινότητας: *«οι ενισχύσεις που χορηγούνται υπό οποιαδήποτε μορφή από τα κράτη με κρατικούς πόρους και που νοθεύουν ή απειλούν να νοθεύσουν τον ανταγωνισμό διά της ενοϊκής μεταχειρίσεως ορισμένων επιχειρήσεων ή ορισμένων κλάδων παραγωγής είναι ασυμβίβαστες με την κοινή αγορά, κατά το μέτρο που επηρεάζουν τις μεταξύ των κρατών μελών συναλλαγές»*. Από αυτό συνάγεται ότι για να χαρακτηριστεί ένα μέτρο ενίσχυση πρέπει να πληρούνται τα ακόλουθα σωρευτικά κριτήρια:
- α) να χορηγείται με κρατικούς πόρους και να αποδίδεται στο κράτος,
  - β) να παρέχει στις επιχειρήσεις οικονομικό πλεονέκτημα,
  - γ) το πλεονέκτημα να είναι επιλεκτικό και να νοθεύει ή να απειλεί να νοθεύσει τον ανταγωνισμό,
  - δ) το μέτρο να επηρεάζει το ενδοκοινοτικό εμπόριο.
- (11) Όπως φανερώνει η πρακτική λήψης αποφάσεων της Επιτροπής σχετικά με τις κρατικές ενισχύσεις στον τομέα των ευρυζωνικών συνδέσεων, η κρατική στήριξη για ευρυζωνικά σχέδια συνεπάγεται συχνά την παρουσία κρατικής ενίσχυσης κατά την έννοια του άρθρου 87 παράγραφος 1 της Συνθήκης¹¹.
- (12) Πρώτον, τα μέτρα περιλαμβάνουν συνήθως κρατικούς πόρους, (για παράδειγμα, περιπτώσεις όπου το κράτος στηρίζει ευρυζωνικά σχέδια μέσω επιδοτήσεων, φορολογικών εκπτώσεων ή προτιμησιακών όρων χρηματοδότησης άλλου είδους¹²).
- (13) Δεύτερον, όσον αφορά στήριξη που χορηγείται για οικονομική δραστηριότητα, τα κρατικά μέτρα στήριξης σχεδίων που αφορούν ευρυζωνικές εγκαταστάσεις αφορούν συνήθως την άσκηση οικονομικής δραστηριότητας (όπως δημιουργία, λειτουργία και δυνατότητα πρόσβασης σε ευρυζωνική υποδομή, που περιλαμβάνει ευκολίες οπισθόζευξης και εγκαταστάσεις εδάφους, για παράδειγμα σταθερή, επίγεια ασύρματη, δορυφορική ή συνδυασμό τεχνολογιών). Ωστόσο, σε εξαιρετικές περιπτώσεις κατά τις οποίες το δίκτυο που έχει χρηματοδοτηθεί με τον τρόπο αυτό δεν χρησιμοποιείται για εμπορικούς σκοπούς (παραδείγματος χάρι το δίκτυο παρέχει ευρυζωνική πρόσβαση μόνο σε μη εμπορικούς δικτυακούς τόπους, υπηρεσίες και πληροφορίες)¹³, μια τέτοια κρατική παρέμβαση δεν συνεπάγεται τη χορήγηση οικονομικού ευεργετήματος σε επιχειρήσεις, και κατά συνέπεια δεν συνιστά κρατική ενίσχυση κατά την έννοια του άρθρου 87 παράγραφος 1 της Συνθήκης.

¹¹ Για τον κατάλογο όλων των αποφάσεων της Επιτροπής που εκδόθηκαν βάσει των κανόνων για τις κρατικές ενισχύσεις στον τομέα των ευρυζωνικών δικτύων, βλ. .

¹² Βλ. επίσης τμήμα 2.2.2. σχετικά με την εφαρμογή της αρχής του ιδιώτη επενδυτή σε οικονομία αγοράς.

¹³ Βλ. απόφαση της Επιτροπής της 30.5.2007 στην υπόθεση NN24/2007 – Τσεχική Δημοκρατία, *Prague Municipal Wireless Network*.

- (14) Τρίτον, όσον αφορά τη χορήγηση ευεργετήματος, η ενίσχυση χορηγείται συνήθως απευθείας στους επενδυτές¹⁴ του δικτύου, οι οποίοι στις περισσότερες περιπτώσεις επιλέγονται μέσω ανοικτής πρόσκλησης υποβολής προσφορών¹⁵. Ενώ η προκήρυξη διαγωνισμού διασφαλίζει ότι κάθε ενίσχυση περιορίζεται στο ελάχιστο αναγκαίο για το συγκεκριμένο σχέδιο ποσό, η χρηματοδοτική στήριξη μπορεί να επιτρέψει στον υπερθεματιστή να ασκήσει εμπορική δραστηριότητα με όρους που δεν θα του παρέχονταν σε διαφορετική περίπτωση στην αγορά. Στους έμμεσους δικαιούχους περιλαμβάνονται ενδεχομένως τρίτοι φορείς που αποκτούν χονδρική πρόσβαση στην υποδομή που δημιουργήθηκε κατ' αυτόν τον τρόπο, καθώς και επαγγελματικοί χρήστες που αποκτούν ευρυζωνική συνδετικότητα υπό ευνοϊκότερους όρους και προϋποθέσεις που δεν ισχύουν χωρίς κρατική παρέμβαση¹⁶.
- (15) Τέταρτον, όσον αφορά το κριτήριο επιλεκτικότητας, τα κρατικά μέτρα στήριξης της χρήσης ευρυζωνικών δικτύων έχουν επιλεκτικό χαρακτήρα δεδομένου ότι στοχεύουν επιχειρήσεις που δραστηριοποιούνται μόνο σε ορισμένες περιοχές ή σε ορισμένα τμήματα της συνολικής αγοράς ηλεκτρονικών υπηρεσιών. Εξάλλου, σχετικά με τη στρέβλωση του ανταγωνισμού, η κρατική παρέμβαση τείνει να μεταβάλλει τους υφιστάμενους όρους αγοράς, εφόσον ορισμένες επιχειρήσεις θα επιλέξουν πλέον να εγγραφούν στις υπηρεσίες που παρέχουν οι επιλεγμένοι προμηθευτές και όχι στις υφιστάμενες, πιθανόν ακριβότερες, εναλλακτικές επιλογές που έχουν ως βάση την αγορά.¹⁷ Συνεπώς, το γεγονός ότι μια ευρυζωνική υπηρεσία διατίθεται, είτε σε κανονική τιμή, είτε σε τιμή χαμηλότερη από εκείνη που θα ίσχυε σε αντίθετη περίπτωση, έχει ως συνέπεια τη νόθευση του ανταγωνισμού. Επίσης, η κρατική στήριξη προς τις ευρυζωνικές συνδέσεις ενδέχεται να μειώσει την κερδοφορία και να αποκλείσει το ενδεχόμενο επενδύσεων από φορείς της αγοράς, οι οποίοι σε διαφορετική περίπτωση θα ήταν πρόθυμοι να επενδύσουν στον στοχευμένο τομέα ή σε τμήματά του.
- (16) Τέλος, στο μέτρο που η κρατική παρέμβαση είναι δυνατό να επηρεάσει τους παρόχους υπηρεσιών από άλλα κράτη μέλη, έχει επίσης επίπτωση στο εμπόριο δεδομένου ότι οι αγορές υπηρεσιών ηλεκτρονικών επικοινωνιών (συμπεριλαμβανομένων των χονδρικών και των λιανικών ευρυζωνικών αγορών), είναι ανοικτές στον ανταγωνισμό μεταξύ επιχειρήσεων και παρόχων υπηρεσιών¹⁸.

---

¹⁴ Ο όρος «επενδυτές» δηλώνει επιχειρήσεις και/ή φορείς ηλεκτρονικών δικτύων επικοινωνιών που επενδύουν στην κατασκευή και χρήση ευρυζωνικής υποδομής.

¹⁵ Η Επιτροπή ενέκρινε μία μόνο περίπτωση μέτρου ενίσχυσης που δεν περιλάμβανε ανοικτό διαγωνισμό αλλά περιλάμβανε σύστημα πίστωσης φόρου για να στηριχθεί η ανάπτυξη των ευρυζωνικών συνδέσεων σε υποεξυπηρετούμενες περιοχές της Ουγγαρίας, βλ. απόφαση N 398/2005 – Ουγγαρία "*Development of Tax Benefit for Broadband*".

¹⁶ Βλ. παραδείγματος χάρη, απόφαση της Επιτροπής N 570/2007 – Γερμανία *Broadband in rural areas of Baden-Württemberg*, απόφαση N 157/2006 – Ηνωμένο Βασίλειο, *South Yorkshire Digital Region Broadband Project*, απόφαση N 262/2006 – Ιταλία, *Broadband for rural Tuscany*, απόφαση N 201/2006 – Ελλάδα, *Broadband access development in underserved territories* (Ανάπτυξη ευρυζωνικής πρόσβασης σε υποεξυπηρετούμενες περιοχές), και απόφαση N 131/2005 – Ηνωμένο Βασίλειο, *FibreSpeed Broadband Project Wales*. Οι οικιακοί χρήστες, μολονότι είναι και αυτοί δικαιούχοι των μέτρων αυτών, δεν υπόκεινται στους κανόνες για τις κρατικές ενισχύσεις, διότι δεν είναι ούτε επιχειρήσεις ούτε οικονομικοί φορείς κατά την έννοια του άρθρου 87 παράγραφος 1.

¹⁷ Βλ. απόφαση της Επιτροπής N 266/2008 – Γερμανία, *Broadband in rural areas of Bayern*.

¹⁸ Βλ. απόφαση της Επιτροπής N 237/2008 – Γερμανία, *Broadband support in Niedersachsen*.

2.2.1. Απουσία ενίσχυσης: η εφαρμογή της αρχής του ιδιώτη επενδυτή σε οικονομία αγοράς

- (17) Σε περίπτωση που το κράτος στηρίζει την ανάπτυξη ευρυζωνικών συνδέσεων μέσω συμμετοχής στο κεφάλαιο ή μέσω εισφοράς κεφαλαίου στην εταιρεία που πρόκειται να εκτελέσει το σχέδιο, είναι ανάγκη να εκτιμηθεί κατά πόσο η επένδυση συνεπάγεται κρατική ενίσχυση. Το άρθρο 295 της Συνθήκης προβλέπει ότι «η Συνθήκη δεν προδικάζει με κανένα τρόπο το καθεστώς της ιδιοκτησίας στα κράτη μέλη». Σύμφωνα με τη νομολογία του Δικαστηρίου των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων (στο εξής "το Ευρωπαϊκό Δικαστήριο"), από την αρχή της ίσης μεταχείρισης συνάγεται ότι δεν μπορεί να θεωρηθεί κρατική ενίσχυση κεφάλαιο το οποίο έχει θέσει, άμεσα ή έμμεσα, το κράτος στη διάθεση μιας επιχείρησης σε συνθήκες που ανταποκρίνονται σε συνήθεις όρους αγοράς.
- (18) Όταν η συμμετοχή στο κεφάλαιο ή οι εισφορές κεφαλαίου από δημόσιο επενδυτή δεν εμφανίζουν ικανοποιητικές προοπτικές, έστω και μακροπρόθεσμης, κερδοφορίας, η παρέμβαση αυτή πρέπει να θεωρείται ενίσχυση κατά την έννοια του άρθρου 87 της Συνθήκης, και το συμβιβάσιμο της με την κοινή αγορά πρέπει να αξιολογείται αποκλειστικά βάσει των κριτηρίων που θεσπίζονται στη διάταξη αυτή¹⁹.
- (19) Στην απόφασή της στην υπόθεση Amsterdam²⁰, η Επιτροπή εξέτασε την εφαρμογή της αρχής του ιδιώτη επενδυτή σε οικονομία αγοράς στον ευρυζωνικό τομέα. Όπως υπογραμμίζεται στην απόφαση αυτή, η συμμόρφωση μιας δημόσιας επένδυσης με τους όρους της αγοράς πρέπει να αποδεικνύεται διεξοδικά και πλήρως, είτε μέσω της σημαντικής συμμετοχής ιδιωτών επενδυτών ή μέσω της ύπαρξης υγιούς επιχειρηματικού σχεδίου που φανερώνει ικανοποιητική απόδοση επί της επένδυσης. Σε περίπτωση που οι ιδιώτες επενδυτές λαμβάνουν μέρος στο σχέδιο, εκ των ων ουκ άνευ όρος είναι ότι θα πρέπει να αναλάβουν τον εμπορικό κίνδυνο που συνδέεται με την επένδυση υπό τους αυτούς όρους και προϋποθέσεις με τον δημόσιο επενδυτή.

2.2.2. Απουσία ενίσχυσης: Αντισταθμίσεις για παροχή δημόσιας υπηρεσίας και τα κριτήρια Altmark

- (20) Σε ορισμένες περιπτώσεις, τα κράτη μέλη μπορεί να θεωρήσουν ότι η παροχή ευρυζωνικού δικτύου θα πρέπει να θεωρείται υπηρεσία γενικού οικονομικού συμφέροντος (ΥΓΟΣ) κατά την έννοια του άρθρου 86 παράγραφος 2 της Συνθήκης²¹.

¹⁹ Υπόθεση C-303/88, *Ιταλία κατά Επιτροπής*, Συλλογή 1991, σ. I-1433, σκέψεις 20-22.

²⁰ Απόφαση της Επιτροπής της 11^{ης} Δεκεμβρίου 2007 στην υπόθεση C 53/2006 *Citynet Amsterdam - investment by the city of Amsterdam in a fibre-to-the home (FTTH) network*, EE L 247 της 16.9.2008, σ. 27. Η υπόθεση αφορούσε την ανάπτυξη δικτύου ευρυζωνικής πρόσβασης FTTH (Fibre-to-the-Home) – ίνες ως το σπίτι του συνδρομητή» για τη σύνδεση 37000 νοικοκυριών στο Άμστερνταμ, τα οποία εξυπηρετούνταν ήδη από διάφορα ανταγωνιστικά ευρυζωνικά δίκτυα. Ο δήμος του Άμστερνταμ αποφάσισε να επενδύσει στο παθητικό επίπεδο του δικτύου από κοινού με δύο ιδιώτες επενδυτές και πέντε εταιρείες στέγασης. Την ιδιοκτησία και διαχείριση της παθητικής υποδομής εξασφάλισε μια χωριστή οντότητα οι μετοχές της οποίας κατανέμονταν ως εξής: ένα τρίτο κατείχε ο δήμος του Άμστερνταμ, ένα τρίτο δύο άλλοι ιδιώτες επενδυτές (οι «ING Real Estate» και «Reggefiber») και ένα τρίτο οι εταιρείες στέγασης.

²¹ Βάσει της νομολογίας, μια επιχείρηση είναι επιφορτισμένη με τη διαχείριση υπηρεσίας γενικού οικονομικού συμφέροντος όταν η διαχείριση της υπηρεσίας αυτής της έχει ανατεθεί με πράξη των κρατικών αρχών. Στο πλαίσιο αυτό, μια υπηρεσία γενικού οικονομικού συμφέροντος μπορεί να ανατεθεί στην επιχείρηση με

- (21) Σύμφωνα με τη νομολογία του Ευρωπαϊκού Δικαστηρίου, και υπό τον όρο ότι πληρούνται τέσσερις βασικές προϋποθέσεις (συνήθως αναφέρονται ως τα «κριτήρια *Altmark*»), η κρατική χρηματοδότηση για την παροχή ΥΓΟΣ ενδέχεται να μην εμπίπτει στο πεδίο εφαρμογής του άρθρου 87 παράγραφος 1 της Συνθήκης²². Οι τέσσερις προϋποθέσεις είναι: α) ο δικαιούχος μηχανισμού κρατικής χρηματοδότησης για ΥΓΟΣ πρέπει να έχει επίσημα επιφορτιστεί με την παροχή και εντολή ΥΓΟΣ, οι υποχρεώσεις της οποίας πρέπει να καθορίζονται σαφώς· β) οι παράμετροι βάσει των οποίων υπολογίζεται η αντιστάθμιση πρέπει να έχουν προσδιοριστεί προηγουμένως αντικειμενικά και με διαφάνεια, με σκοπό να αποφευχθεί το ενδεχόμενο να περιλαμβάνει η αντιστάθμιση αυτή ένα οικονομικό πλεονέκτημα ικανό να ευνοήσει τη δικαιούχο επιχείρηση έναντι των ανταγωνιστριών της· γ) η αντιστάθμιση δεν μπορεί να υπερβαίνει το μέτρο του αναγκαίου για την κάλυψη του συνόλου ή μέρους των δαπανών που πραγματοποιούνται για την εκπλήρωση υποχρεώσεως παροχής της ΥΓΟΣ, λαμβανομένων υπόψη των σχετικών εσόδων και ενός ευλόγου κέρδους για την εκπλήρωση των υποχρεώσεων αυτών, και δ) όταν ο δικαιούχος δεν επιλέγεται σύμφωνα με διαδικασία δημόσιου διαγωνισμού, το επίπεδο της χορηγούμενης αντιστάθμισης πρέπει να καθορίζεται βάσει ανάλυσης των δαπανών στις οποίες θα προέβαινε μια μέση επιχείρηση με χρηστή διαχείριση προκειμένου να εκπληρώσει τις εν λόγω υποχρεώσεις, λαμβάνοντας υπόψη τα σχετικά έσοδα και ένα εύλογο κέρδος.
- (22) Σε δύο αποφάσεις²³ που αφορούν μέτρα που έλαβαν περιφερειακές αρχές για τη χορήγηση (επιδοτούμενης) παραχώρησης δημόσιας υπηρεσίας²⁴ σε ιδιωτικούς φορείς για τη χρήση βασικών ευρυζωνικών δικτύων σε υποεξυπηρετούμενες περιοχές, η Επιτροπή κατέληξε στο συμπέρασμα ότι τα κοινοποιηθέντα καθεστώτα ενισχύσεων ήταν σύμφωνα με τα τέσσερα κριτήρια που θεσπίζονται στην απόφαση *Altmark*, και κατά συνέπεια δεν ενέπιπταν στο πεδίο εφαρμογής του άρθρου 87 παράγραφος 1²⁵. Ειδικότερα, σε δύο περιπτώσεις, ο υπερθεματιστής επελέγη με βάση το χαμηλότερο ποσό ζητούμενης ενίσχυσης και το χορηγηθέν ποσό της αντιστάθμισης θεσπίστηκε βάσει προκαθορισμένων και

παραχώρηση δημόσιας υπηρεσίας· βλ. συνεκδικασθείσες υποθέσεις T-204/97 και T-270/97 EPAC κατά Επιτροπής, Συλλογή 2000, σ. II-2267, σκέψη 126 και υπόθεση T-17/02 Fred Olsen κατά Επιτροπής, Συλλογή 2005, σ. II-2031, σκέψεις 186, 188-189.

²² Βλ. υπόθεση C-280/00, *Altmark Trans GmbH και Regierungspräsidium Magdeburg κατά Nahverkehrsgesellschaft Altmark GmbH*, Συλλογή 2003, σ. I-7747 (στο εξής «απόφαση *Altmark*»).

²³ Βλ. απόφαση της Επιτροπής N 381/2004 - Γαλλία, *Projet de réseau de télécommunications haut débit des Pyrénées-Atlantiques*, και απόφαση της Επιτροπής (απόφαση N 382/2004 - Γαλλία, *Mise en place d'une infrastructure haut débit sur le territoire de la région Limousin (DORSAL)*).

²⁴ Αν και στις παρούσες κατευθυντήριες γραμμές γίνεται μνεία σε "παραχώρηση" δημόσιας υπηρεσίας, η μορφή του συμβατικού μέσου που επιλέγεται για την ανάθεση της αποστολής δημόσιας υπηρεσίας ή ΥΓΟΣ μπορεί να ποικίλλει από το ένα κράτος μέλος στο άλλο. Εντούτοις, το μέσο πρέπει να ορίζει τουλάχιστον τον ακριβή χαρακτήρα, το πεδίο εφαρμογής και τη διάρκεια των υποχρεώσεων της δημόσιας υπηρεσίας, την ταυτότητα της συγκεκριμένης επιχείρησης, καθώς και το κόστος που θα βαρύνει την εν λόγω επιχείρηση.

²⁵ Ειδικότερα, δεδομένου ότι τα κράτη μέλη διαθέτουν ευρεία διακριτική ευχέρεια κατά τον καθορισμό του πεδίου εφαρμογής μιας υπηρεσίας γενικού οικονομικού συμφέροντος, η Επιτροπή αναγνώρισε στις ανωτέρω δύο αποφάσεις ότι στο μέτρο που η παροχή μιας ευρυζωνικής υποδομής 100% κάλυψης θα ήταν ανοικτή σε όλους τους άλλους παρόχους δικτύου, θα αποκαθιστούσε κάποια αδυναμία της αγοράς και θα παρείχε συνδετικότητα σε όλους τους χρήστες στις υπόψη περιφέρειες, το συγκεκριμένο κράτος μέλος δεν είχε διαπράξει πρόδηλο σφάλμα εκτιμώντας ότι η παροχή της υπηρεσίας αυτής ενέπιπτε στην έννοια της ΥΓΟΣ.

διαφανών κριτηρίων. Εξάλλου, η Επιτροπή δεν εντόπισε αποδείξεις ή κίνδυνο υπεραντιστάθμισης.

- (23) Αντιθέτως, η Επιτροπή απεφάνθη ότι η έννοια μιας ΥΓΟΣ και η παρεπόμενη εξάρτηση από τη νομολογία *Altmark* δεν μπορούσε να γίνει δεκτή όταν ο πάροχος δεν είχε ούτε σαφή εντολή ούτε είχε αναλάβει καμία υποχρέωση να παρέχει ευρυζωνική πρόσβαση και να συνδέει όλους τους πολίτες και τις επιχειρήσεις σε υποεξυπηρετούμενες περιοχές αλλά προσανατολιζόταν κυρίως προς τη σύνδεση επιχειρήσεων²⁶.
- (24) Εξάλλου, σύμφωνα με τη νομολογία, παρά το γεγονός ότι τα κράτη μέλη διαθέτουν ευρεία διακριτική ευχέρεια όσον αφορά τον ορισμό αυτού που θεωρούν υπηρεσίες γενικού οικονομικού συμφέροντος, ο ορισμός των υπηρεσιών ή των καθηκόντων αυτών από ένα κράτος μέλος μπορεί να αμφισβητηθεί από την Επιτροπή σε περίπτωση προδήλου σφάλματος²⁷. Δηλαδή, αν και ο καθορισμός της φύσης και του πεδίου εφαρμογής της αποστολής μιας ΥΓΟΣ εμπίπτει στην αρμοδιότητα και τη διακριτική ευχέρεια των κρατών μελών, η αρμοδιότητα αυτή ούτε είναι απεριόριστη ούτε μπορεί να ασκείται αυθαίρετα²⁸. Ειδικότερα, προκειμένου να θεωρηθεί μια δραστηριότητα ως ΥΓΟΣ, θα πρέπει να προβάλλει ειδικά χαρακτηριστικά σε σύγκριση με τις συνήθεις οικονομικές δραστηριότητες²⁹. Σχετικά με το θέμα αυτό, η Επιτροπή θα θεωρεί ότι η δημιουργία μιας παράλληλης ανταγωνιστικής και δημόσια χρηματοδοτούμενης ευρυζωνικής υποδομής δεν θα πρέπει να θεωρείται ΥΓΟΣ κατά την έννοια του

---

²⁶ Βλ. απόφαση της Επιτροπής Ν 284/2005 - Ιρλανδία, '*Regional Broadband Programme: Metropolitan Area Networks ("MANs"), phases II and III*, παράγραφοι (23, 37 έως 40). Στην υπόθεση αυτή η Επιτροπή έκρινε ότι η χορηγηθείσα ενίσχυση για την ανάπτυξη και λειτουργία μητροπολιτικών δικτύων (Metropolitan Area Networks (MANs)) σε ορισμένες πόλεις της Ιρλανδίας δεν αποτελούσε αντιστάθμιση για την παροχή υπηρεσίας γενικού οικονομικού συμφέροντος για τον λόγο ότι το κοινοποιηθέν μέτρο ομοιάζε περισσότερο με «ιδιωτική-δημόσια-εταιρική σχέση» παρά με ανάθεση και υλοποίηση υπηρεσίας γενικού οικονομικού συμφέροντος. Βλ. επίσης απόφαση Ν 890/2006 – Γαλλία, '*Aide du Sicoval pour un réseau de très haut débit*'. Στην υπόθεση αυτή, η Επιτροπή επεσήμανε ότι το κοινοποιηθέν μέτρο αφορούσε τη στήριξη για την παροχή ευρυζωνικής συνδετικότητας μόνο για βιομηχανικά πάρκα και οργανισμούς του δημόσιου τομέα σε τμήμα της Τουλούζης, εξαιρουμένου του οικιστικού τομέα. Εξάλλου, το σχέδιο κάλυπτε μόνο τμήμα της περιοχής. Ως εκ τούτου, η Επιτροπή διαπίστωσε ότι δεν επρόκειτο για υπηρεσία γενικού οικονομικού συμφέροντος με το σκεπτικό ότι το κοινοποιηθέν μέτρο δεν αποσκοπούσε στην εξυπηρέτηση των συμφερόντων των πολιτών, αλλά στην εξυπηρέτηση των συμφερόντων του επιχειρηματικού τομέα.

²⁷ Βλ. υπόθεση T-289/03, Βυρα και λοιποί κατά Επιτροπής, Συλλογή 2008, σ. II-000, σκέψη 165, και υπόθεση T-106/95 FFSA και λοιποί κατά Επιτροπής, Συλλογή 1997, σ. II-229, σκέψη 99. Βλ. επίσης παράγραφο 14 της ανακοίνωσης της Επιτροπής σχετικά με τις υπηρεσίες κοινής ωφέλειας στην Ευρώπη, (ΕΕ C 17 της 19.1.2001, σ. 4).

²⁸ Βλ. υπόθεση T-442/03, SIC κατά Επιτροπής, Συλλογή 2008, σ. II-000, σκέψη 195, υπόθεση T-289/03, ό.α., σκέψη 166, και υπόθεση T-17/02, ό.α., σκέψη 216. Σύμφωνα με την παράγραφο 22 της ανακοίνωσης της Επιτροπής για τις υπηρεσίες κοινής ωφέλειας στην Ευρώπη «η ελευθερία ορισμού [υπηρεσιών γενικού οικονομικού συμφέροντος] των κρατών μελών σημαίνει ότι τα κράτη μέλη είναι υπεύθυνα για τον ορισμό των υπηρεσιών που θεωρούν ότι είναι κοινής ωφέλειας βάσει των ιδιαίτερων χαρακτηριστικών των δραστηριοτήτων. Ο ορισμός αυτός υπόκειται σε έλεγχο μόνο για προφανή λάθη».

²⁹ Αυτό συνεπάγεται ότι ο επιδιωκόμενος από τις δημόσιες αρχές στόχος γενικού συμφέροντος δεν μπορεί να είναι απλώς η ανάπτυξη ορισμένων οικονομικών δραστηριοτήτων ή οικονομικών τομέων, όπως προβλέπεται στο άρθρο 87 παράγραφος 3 στοιχείο γ). Βλ. απόφαση της Επιτροπής Ν 381/2004 – Γαλλία, *Projet de reseau de télécommunications hat débit des Pyrénées-Atlantiques*, σκέψη 53, και απόφαση της Επιτροπής Ν 3822004 – Γαλλία, *Mise en place d'une infrastructure haut débit sur le territoire de la région Limousin (DORSAL)*.

άρθρου 86 της Συνθήκης³⁰. Όταν όμως μπορεί να αποδειχθεί ότι οι ιδιώτες επενδυτές ίσως δεν είναι σε θέση να παράσχουν στο εγγύς μέλλον³¹ επαρκή ευρυζωνική κάλυψη σε όλους τους πολίτες ή χρήστες αφήνοντας έτσι σημαντικό τμήμα του πληθυσμού χωρίς σύνδεση, η αντιστάθμιση δημόσιας υπηρεσίας μπορεί να χορηγηθεί σε επιχείρηση στην οποία έχει ανατεθεί η λειτουργία μιας ΥΓΟΣ, υπό τον όρο ότι πληρούνται οι προϋποθέσεις που ορίζονται στις παραγράφους (25) έως (29). Θα πρέπει σε πρώτη φάση να τονιστεί ότι οι εκτιμήσεις που εκτίθενται στις παραγράφους αυτές βασίζονται στις ιδιομορφίες του τομέα ευρυζωνικής σύνδεσης και αντικατοπτρίζουν την πείρα που έχει αποκτηθεί μέχρι στιγμής από την Επιτροπή από την πρακτική λήψης αποφάσεων στον τομέα. Συνεπώς, οι προϋποθέσεις που ορίζονται στις παραγράφους αυτές, αν και δεν είναι εξαντλητικές, είναι ωστόσο ενδεικτικές της προσέγγισης της Επιτροπής κατά την κατά περίπτωση αξιολόγηση του κατά πόσον οι συγκεκριμένες δραστηριότητες μπορούν να χαρακτηριστούν ως ΥΓΟΣ και κατά πόσον η χορηγούμενη κρατική χρηματοδότηση είναι συμβατή με τους κανόνες περί κρατικών ενισχύσεων της Συνθήκης.

- (25) Όσον αφορά τον ορισμό του πεδίου εφαρμογής της αποστολής μιας ΥΓΟΣ για τον σκοπό της εξασφάλισης ευρείας χρήσης ευρυζωνικής υποδομής, ζητείται από τα κράτη μέλη να περιγράψουν τους λόγους για τους οποίους θεωρούν ότι η συγκεκριμένη υπηρεσία, λόγω της ειδικής της φύσης, θα πρέπει να θεωρείται ΥΓΟΣ και να διακρίνεται από άλλες οικονομικές δραστηριότητες³². Θα πρέπει εξάλλου να εξασφαλίσουν ότι η αποστολή της ΥΓΟΣ πληροί ορισμένα ελάχιστα κριτήρια κοινά σε κάθε αποστολή ΥΓΟΣ και να αποδείξουν ότι αυτά τα κριτήρια όντως πληρούνται στη συγκεκριμένη περίπτωση.
- (26) Στα κριτήρια αυτά περιλαμβάνονται τουλάχιστον, α) η ύπαρξη πράξης της δημόσιας αρχής με την οποία ανατίθεται στους εν λόγω φορείς η αποστολή ΥΓΟΣ, και β) ο καθολικός και υποχρεωτικός χαρακτήρας της αποστολής³³. Έτσι, όταν εκτιμούν κατά πόσον ο ορισμός μιας ΥΓΟΣ για την ανάπτυξη ευρυζωνικών συνδέσεων δεν εγείρει έρεισμα προδήλου σφάλματος, τα κράτη μέλη πρέπει να εξασφαλίζουν ότι η ευρυζωνική υποδομή που χρησιμοποιείται πρέπει να παρέχει καθολική δυνατότητα σύνδεσης σε όλους τους χρήστες σε συγκεκριμένη περιοχή,

³⁰ Σχετικά, τα δίκτυα που λαμβάνονται υπόψη για την αξιολόγηση της ανάγκης ΥΓΟΣ θα πρέπει να είναι πάντοτε συγκρίσιμης αρχιτεκτονικής, και, συγκεκριμένα είτε βασικά ευρυζωνικά δίκτυα είτε δίκτυα πρόσβασης νέας γενιάς.

³¹ Με τον όρο "εγγύς μέλλον" νοείται περίοδος τριών ετών. Σχετικά, επενδύσεις που σχεδιάζονται από ιδιώτες επενδυτές θα πρέπει να είναι τέτοιες ώστε να εγγυώνται ότι εντός της τριετίας θα έχει πραγματοποιηθεί τουλάχιστον σημαντική πρόοδος ως προς την κάλυψη, και η ολοκλήρωση της σχεδιαζόμενης επένδυσης να προβλέπεται εντός εύλογου χρονικού πλαισίου (ανάλογα με τις ιδιομορφίες κάθε έργου και κάθε περιοχής).

³² Αν δεν υπάρχουν σχετικοί λόγοι, δεν είναι δυνατή ούτε καν η περιθωριακή εξέταση από την Επιτροπή βάσει του πρώτου κριτηρίου Altmark και του άρθρου 86 παράγραφος 2 της συνθήκης ΕΚ ως προς την ύπαρξη προδήλου σφάλματος κράτους μέλους στο πλαίσιο της διακριτικής του ευχέρειας, Υπόθεση T-289/03 *Bura και λοιποί κατά Επιτροπής*, Συλλογή 2008, σ. II -0000, σκέψη 172.

³³ Από τη νομολογία σχετικά με το άρθρο 86 παράγραφος 2 συνάγεται ότι ένα κράτος μέλος πρέπει να ορίζει τους λόγους για τους οποίους θεωρεί ότι η συγκεκριμένη υπηρεσία, λόγω της ειδικής της φύσης, θα πρέπει να χαρακτηριστεί ως ΥΓΟΣ και να διακρίνεται από άλλες οικονομικές δραστηριότητες. Αν δεν υπάρχουν σχετικοί λόγοι, δεν είναι δυνατή ούτε καν η περιθωριακή εξέταση από την Επιτροπή βάσει του πρώτου κριτηρίου Altmark ή βάσει του άρθρου 86 παράγραφος 2 της συνθήκης ΕΚ ως προς την ύπαρξη προδήλου σφάλματος κράτους μέλους στο πλαίσιο της διακριτικής του ευχέρειας, Υπόθεση T-289/03 *Bura και λοιποί κατά Επιτροπής*, Συλλογή 2008, σ. II -0000, σκέψη 172.

εξίσου για ιδιώτες και επιχειρήσεις. Εξάλλου, ο υποχρεωτικός χαρακτήρας της αποστολής ΥΓΟΣ συνεπάγεται ότι ο πάροχος του δικτύου που χρησιμοποιείται δεν θα έχει τη δυνατότητα να αρνηθεί την πρόσβαση στην υποδομή ενεργώντας μεροληπτικά (για παράδειγμα, επειδή πιθανόν δεν είναι οικονομικά συμφέρον να παρέχει υπηρεσίες πρόσβασης σε συγκεκριμένη περιοχή).

- (27) Δεδομένου του επιπέδου του ανταγωνισμού που έχει επιτευχθεί από την ελευθέρωση του τομέα των ηλεκτρονικών επικοινωνιών στην Κοινότητα, και ειδικότερα του ανταγωνισμού που υφίσταται σήμερα στη λιανική αγορά ευρυζωνικών συνδέσεων, θα πρέπει να υπάρχει διαθέσιμο για όλους τους ενδιαφερόμενους φορείς ένα κρατικά χρηματοδοτούμενο δίκτυο στο πλαίσιο της ΥΓΟΣ. Συνεπώς, η αναγνώριση της αποστολής μιας ΥΓΟΣ για την ανάπτυξη ευρυζωνικών συνδέσεων θα πρέπει να στηρίζεται στην παροχή υποδομής παθητικής, ουδέτερης³⁴ και ανοικτής πρόσβασης. Αυτό το δίκτυο θα παρέχει στους αιτούντες πρόσβαση κάθε δυνατή μορφή πρόσβασης σε δίκτυο και θα καθιστά δυνατό τον αποτελεσματικό ανταγωνισμό σε επίπεδο λιανικής, εξασφαλίζοντας την παροχή ανταγωνιστικών και οικονομικά προσιτών υπηρεσιών στους τελικούς χρήστες³⁵. Ως εκ τούτου, η αποστολή ΥΓΟΣ θα πρέπει να καλύπτει μόνο την ανάπτυξη ευρυζωνικού δικτύου που θα εξασφαλίζει καθολική δυνατότητα σύνδεση και την παροχή των σχετικών υπηρεσιών πρόσβασης χονδρικής, χωρίς να περιλαμβάνει λιανικές υπηρεσίες επικοινωνίας³⁶. Σε περίπτωση που ο πάροχος της αποστολής ΥΓΟΣ είναι ταυτόχρονα κάθετα ολοκληρωμένος φορέας ευρυζωνικών συνδέσεων, θα πρέπει να τεθούν επαρκείς διασφαλίσεις ώστε να αποφευχθούν συγκρούσεις συμφερόντων, αδικαιολόγητες διακρίσεις και κάθε άλλο κρυφό έμμεσο πλεονέκτημα³⁷.
- (28) Δεδομένου ότι υπάρχει πλήρης ελευθέρωση της αγοράς ηλεκτρονικών επικοινωνιών, εξυπακούεται ότι μια ΥΓΟΣ για την ανάπτυξη ευρυζωνικών συνδέσεων δεν μπορεί να βασιστεί στη χορήγηση αποκλειστικού ή ειδικού δικαιώματος στον πάροχο της ΥΓΟΣ κατά την έννοια του άρθρου 86 παράγραφος 1.

³⁴ Ένα δίκτυο πρέπει να είναι ουδέτερο από τεχνολογική άποψη και με τον τρόπο αυτό να καθιστά δυνατό στους ζητούντες πρόσβαση να χρησιμοποιούν οποιαδήποτε διαθέσιμη τεχνολογία για να παρέχουν υπηρεσίες στους τελικούς χρήστες. Αν και μια τέτοια απαίτηση μπορεί να είναι περιορισμένης εφαρμογής όσον αφορά την ανάπτυξη υποδομής δικτύου ADSL, μπορεί να μην ισχύει στην περίπτωση δικτύου πρόσβασης νέας γενιάς με βάση τις οπτικές ίνες όπου οι φορείς εκμετάλλευσης μπορούν να χρησιμοποιούν διαφορετικές τεχνολογίες ινών για να παρέχουν υπηρεσίες τους τελικούς χρήστες (π.χ. μεταξύ δύο σημείων ή G-PON).

³⁵ Για παράδειγμα, ένα δίκτυο ADSL πρέπει να παρέχει διφυορευματική πρόσβαση και πλήρη αποδεσμοποίηση, ενώ ένα δίκτυο νέας γενιάς με βάση τις οπτικές ίνες πρέπει να παρέχει τουλάχιστον πρόσβαση σε ανενεργές οπτικές ίνες, διφυορευματική πρόσβαση, και αν χρησιμοποιείται δίκτυο FTTC πρόσβαση σε αποδέσμευση υποβρόχου.

³⁶ Ο περιορισμός αυτός αιτιολογείται από το γεγονός ότι, αφού αναπτυχθεί ένα δίκτυο ευρυζωνικής σύνδεσης που παρέχει καθολική σύνδεση, οι δυνάμεις της αγοράς επαρκούν συνήθως για την παροχή υπηρεσιών επικοινωνίας σε όλους τους χρήστες σε ανταγωνιστικές τιμές.

³⁷ Οι διασφαλίσεις αυτές μπορεί να περιλαμβάνουν, μεταξύ άλλων, την υποχρέωση χωριστής λογιστικής, καθώς επίσης και τη σύσταση μιας διαρθρωτικά και νομικά χωριστής οντότητας από τον κάθετα ολοκληρωμένο φορέα εκμετάλλευσης. Αυτή η οντότητα θα πρέπει να έχει την αποκλειστική ευθύνη συμβατότητας και παροχής της ΥΓΟΣ που της έχει ανατεθεί.

(29) Συμμορφούμενος προς την αποστολή καθολικής κάλυψης, ένας πάροχος ΥΓΟΣ μπορεί να χρειαστεί να χρησιμοποιήσει δίκτυο υποδομής όχι μόνο σε μη συμφέρουσες οικονομικά περιοχές αλλά και σε οικονομικά συμφέρουσες, δηλαδή σε περιοχές στις οποίες άλλοι φορείς μπορεί να έχουν ήδη χρησιμοποιήσει δική τους υποδομή δικτύου ή να σχεδιάζουν να χρησιμοποιήσουν στο εγγύς μέλλον. Εντούτοις, στην περίπτωση αυτή κάθε χορηγούμενη αντιστάθμιση θα πρέπει να καλύπτει μόνο το κόστος της επέκτασης της υποδομής σε περιοχές που δεν είναι οικονομικά συμφέρουσες³⁸. Σε περίπτωση που μια ΥΓΟΣ για την ανάπτυξη ευρυζωνικού δικτύου δεν στηρίζεται στη χρησιμοποίηση υποδομής κρατικής ιδιοκτησίας, θα πρέπει να τίθενται σε εφαρμογή επαρκείς μηχανισμοί επανεξέτασης και επανάκτησης ώστε να αποφεύγεται αδικαιολόγητο πλεονέκτημα για τον πάροχο της ΥΓΟΣ με τη διατήρηση της κυριότητας του δικτύου που είχε χρηματοδοτηθεί από δημόσια κονδύλια μετά την παραχώρηση της ΥΓΟΣ. Τέλος, η αντιστάθμιση της ΥΓΟΣ θα πρέπει καταρχήν να χορηγείται με ανοικτή, διαφανή, αμερόληπτη διαδικασία διαγωνισμού, η οποία θα απαιτεί από όλους τους υποψήφιους φορείς να ορίζουν κατά τρόπο διαφανή τις οικονομικά συμφέρουσες και μη συμφέρουσες περιοχές, να υπολογίζουν τα αναμενόμενα έσοδα και να ζητούν το αντίστοιχο ποσό αντιστάθμισης που θεωρούν αυστηρά αναγκαίο, αποφεύγοντας κάθε κίνδυνο υπεραντιστάθμισης. Ένας διαγωνισμός που οργανώνεται υπό αυτούς τους όρους θα πρέπει να εγγυάται την εκπλήρωση του τέταρτου κριτηρίου που ορίζεται στην υπόθεση *Altmark* [βλ. παράγραφο **Error! Reference source not found.**].

(30) Στην περίπτωση που δεν πληρούνται τα τέσσερα κριτήρια *Altmark*, και εφόσον πληρούνται τα γενικά κριτήρια όσον αφορά την εφαρμογή του άρθρου 87 παράγραφος 1 της Συνθήκης, η αντιστάθμιση δημόσιας υπηρεσίας για την ανάπτυξη ευρυζωνικής υποδομής θα συνιστά κρατική ενίσχυση και θα υπάγεται στα άρθρα 73, 86, 87 και 88 της Συνθήκης. Στην περίπτωση αυτή, μπορεί να θεωρηθεί ότι οι κρατικές ενισχύσεις υπό μορφή αντιστάθμισης για την παροχή δημόσιας υπηρεσίας που χορηγούνται σε ορισμένες επιχειρήσεις επιφορτισμένες με τη διαχείριση υπηρεσιών γενικού οικονομικού συμφέροντος [βλ. παραγράφους **Error! Reference source not found.-Error! Reference source not found.** ανωτέρω] είναι συμβατή με την κοινή αγορά και απαλλάσσεται από την απαίτηση κοινοποίησης του άρθρου 88 παράγραφος 3 της Συνθήκης. Και τούτο εφόσον πληρούνται οι απαιτήσεις που ορίζονται στην απόφαση της Επιτροπής της 28ης Νοεμβρίου 2005 «για την εφαρμογή του άρθρου 86 παράγραφος 2 της συνθήκης ΕΚ στις κρατικές ενισχύσεις υπό μορφή αντιστάθμισης για την παροχή δημόσιας υπηρεσίας που χορηγούνται σε ορισμένες επιχειρήσεις επιφορτισμένες με τη διαχείριση υπηρεσιών γενικού οικονομικού συμφέροντος»³⁹.

³⁸ Λόγω της ιδιαιτερότητας κάθε περίπτωσης, εναπόκειται στα κράτη μέλη να εκπονήσουν την κατάλληλη μέθοδο ώστε να εξασφαλίσουν ότι το χορηγούμενο αντιστάθμισμα θα καλύπτει μόνο το κόστος εκπλήρωσης της αποστολής της ΥΓΟΣ στις μη συμφέρουσες οικονομικά περιοχές. Εξάλλου, το χορηγούμενο αντιστάθμισμα μπορεί να βασιστεί σε σύγκριση των εσόδων που προκύπτουν από την εμπορική εκμετάλλευση της υποδομής στις οικονομικά συμφέρουσες περιοχές και των εσόδων που προκύπτουν από την εμπορική εκμετάλλευση της υποδομής στις μη οικονομικά συμφέρουσες περιοχές. Τα πλεονάζοντα κέρδη, δηλαδή κέρδη πέραν της μέσης απόδοσης των επενδεδυμένων κεφαλαίων που χρησιμοποιήθηκαν για τη συγκεκριμένη ευρυζωνική υποδομή, θα μπορούσαν να διατεθούν στη χρηματοδότηση της ΥΓΟΣ στις περιοχές που δεν είναι οικονομικά συμφέρουσες, ενώ το υπόλοιπο θα αποτελέσει αντικείμενο της χορηγούμενης χρηματοδότησης.

³⁹ ΕΕ L 312 της 29.11.2005, σ. 67. Βλ. επίσης «Κοινοτικό πλαίσιο για τις κρατικές ενισχύσεις υπό μορφή αντιστάθμισης για την παροχή δημόσιας υπηρεσίας», ΕΕ C 297 της 29.11.2005, σ. 4.

2.3. Η αξιολόγηση του συμβιβασμού της ενίσχυσης βάσει του άρθρου 87 παράγραφος 3.

- (31) Όταν η Επιτροπή διαπιστώσει ότι ένα κοινοποιηθέν μέτρο συνιστά ενίσχυση κατά την έννοια του άρθρου 87 παράγραφος 1 της Συνθήκης, η αξιολόγηση του συμβιβασμού του μέτρου βασίζεται απευθείας στο άρθρο 87 παράγραφος 3 στοιχείο γ)⁴⁰.
- (32) Οι περιοχές που καλύπτονται από σχέδιο χορήγησης κρατικής ενίσχυσης για ευρυζωνικά δίκτυα μπορεί να είναι επίσης ενισχυόμενες περιοχές κατά την έννοια του άρθρου 87 παράγραφος 3 στοιχεία α) και γ), και κατά την έννοια των κατευθυντηρίων γραμμών για τις ενισχύσεις περιφερειακού χαρακτήρα⁴¹. Στην περίπτωση αυτή, η ενίσχυση προς ευρυζωνικά δίκτυα μπορεί επίσης να χαρακτηριστεί ενίσχυση για αρχική επένδυση κατά την έννοια των κατευθυντηρίων γραμμών σχετικά με τις κρατικές ενισχύσεις περιφερειακού χαρακτήρα. Ωστόσο, σε πολλές από τις περιπτώσεις που εξετάστηκαν μέχρι σήμερα από την Επιτροπή υπήρχαν και άλλες περιοχές που αποτελούσαν στόχο των κοινοποιηθέντων μέτρων και δεν ήταν «ενισχυόμενες», και κατά συνέπεια η αξιολόγηση της Επιτροπής δεν μπορούσε να πραγματοποιηθεί βάσει των κατευθυντηρίων γραμμών για τις ενισχύσεις περιφερειακού χαρακτήρα⁴².
- (33) Σε περίπτωση που ένα μέτρο εμπίπτει στο πεδίο εφαρμογής των κατευθυντηρίων γραμμών για τις περιφερειακές ενισχύσεις («ΚΓΠΕ»), και εφόσον προβλέπεται η χορήγηση ατομικών ενισχύσεων ad hoc σε μεμονωμένη επιχείρηση, ή ενισχύσεων που περιορίζονται σε ένα μόνο τομέα δραστηριότητας, εναπόκειται στο κράτος μέλος να αποδείξει ότι πληρούνται οι όροι των ΚΓΠΕ. Στους όρους αυτούς περιλαμβάνεται ειδικότερα ο όρος ότι το εν λόγω σχέδιο συμβάλλει σε μια συνεκτική περιφερειακή αναπτυξιακή στρατηγική και ότι, όσον αφορά τον χαρακτήρα και το μέγεθός του, δεν θα προκαλέσει αθέμιτες νοθεύσεις του ανταγωνισμού.

2.3.1. Το κριτήριο της εξισορρόπησης και η εφαρμογή του στις ενισχύσεις για την ανάπτυξη ευρυζωνικών δικτύων

- (34) Όταν αξιολογεί κατά πόσο ένα μέτρο ενίσχυσης συμβιβάζεται με την κοινή αγορά, η Επιτροπή σταθμίζει τον θετικό αντίκτυπο του μέτρου για την επίτευξη ενός στόχου κοινού συμφέροντος έναντι των ενδεχόμενων αρνητικών παρενεργειών, όπως νοθεύσεων του εμπορίου και ανταγωνισμού.
- (35) Κατά την εφαρμογή αυτού του κριτηρίου εξισορρόπησης, η Επιτροπή θα αξιολογεί τα ακόλουθα ερωτήματα:

⁴⁰ Θα πρέπει να σημειωθεί ότι σύμφωνα με το άρθρο 87 παράγραφος 3 στοιχείο α) της Συνθήκης μπορεί επίσης να θεωρηθεί ότι συμβιβάζονται με την κοινή αγορά «οι ενισχύσεις για την προώθηση της οικονομικής ανάπτυξης περιοχών στις οποίες το βιοτικό επίπεδο είναι ασυνήθως χαμηλό ή στις οποίες επικρατεί σοβαρή υποαπασχόληση».

⁴¹ Κατευθυντήριες γραμμές σχετικά με τις κρατικές ενισχύσεις περιφερειακού χαρακτήρα 2007-2013, ΕΕ C 54 της 04.03.2006, σ. 13-45.

⁴² Επίσης, αν και οι χορηγηθείσες ενισχύσεις περιορίζονταν σε ορισμένες περιπτώσεις σε «ενισχυόμενες περιοχές» και θα μπορούσαν επίσης να χαρακτηρισθούν ενισχύσεις για αρχική επένδυση κατά την έννοια των ανωτέρω κατευθυντηρίων γραμμών, συχνά η ένταση της ενίσχυσης υπερέβαινε το ανώτατο επιτρεπόμενο όριο για τις ενισχύσεις περιφερειακού χαρακτήρα στις περιοχές αυτές.

- α) Αποβλέπει το μέτρο ενίσχυσης στην εξυπηρέτηση ενός σαφώς καθορισμένου στόχου κοινού συμφέροντος (ήτοι αντιμετωπίζεται με την προτεινόμενη ενίσχυση κάποια αδυναμία της αγοράς ή άλλος στόχος); ⁴³
  - β) Είναι η ενίσχυση κατάλληλα σχεδιασμένη ώστε να οδηγήσει στην επίτευξη του στόχου κοινού συμφέροντος; Ειδικότερα:
    - (i) Αποτελεί η κρατική ενίσχυση ενδεδειγμένο μέσο πολιτικής, δηλαδή υπάρχουν άλλα πιο πρόσφορα μέσα;
    - (ii) Λειτουργεί ως κίνητρο, δηλαδή αλλάζει η ενίσχυση τη συμπεριφορά των επιχειρήσεων;
    - (iii) Είναι το μέτρο ενίσχυσης αναλογικό, δηλαδή θα μπορούσε η ίδια αλλαγή συμπεριφοράς να επιτευχθεί με μικρότερη ενίσχυση;
  - γ) Μήπως οι στρεβλώσεις του ανταγωνισμού και οι συνέπειες για τις συναλλαγές είναι περιορισμένες, με αποτέλεσμα η συνολική επίδραση του μέτρου να είναι θετική;
- (36) Τα επιμέρους στάδια του κριτηρίου εξισορρόπησης στον τομέα των ευρυζωνικών συνδέσεων εκτίθενται αναλυτικότερα στα τμήματα **Error! Reference source not found.** και 2.3.3.

2.3.2. Στόχος του μέτρου

- (37) Όπως αναφέρθηκε στην εισαγωγή, η ευρεία και οικονομικά προσιτή πρόσβαση στις ευρυζωνικές συνδέσεις έχει μεγάλη σημασία λόγω της ικανότητάς της να επιταχύνει τη συμβολή των τεχνολογιών αυτών στην ανάπτυξη και την καινοτομία σε όλους τους τομείς της οικονομίας, καθώς και στην κοινωνική και εδαφική συνοχή.
- (38) Η οικονομική διάσταση της παροχής ευρυζωνικής σύνδεσης είναι τέτοια που η αγορά δεν θα τη θεωρεί πάντοτε αποδοτική για την πραγματοποίηση επενδύσεων. Λόγω των οικονομικών παραμέτρων της πυκνότητας, η ανάπτυξη και εγκατάσταση ευρυζωνικών δικτύων είναι γενικά πιο αποδοτική εκεί όπου η δυνητική ζήτηση είναι υψηλότερη και συγκεντρωμένη, δηλαδή σε πυκνοκατοικημένες περιοχές. Εξαιτίας των υψηλών πάγιων εξόδων, το κόστος ανά μονάδα διογκώνεται σημαντικά παράλληλα με τη μείωση της πληθυσμιακής πυκνότητας. Κατά συνέπεια, τα ευρυζωνικά δίκτυα έχουν την τάση να καλύπτουν επικερδώς μέρος μόνο του πληθυσμού. Ομοίως, σε ορισμένες περιοχές, η δημιουργία δικτύου είναι ενδεχομένως αποδοτική μόνο για ένα πάροχο, και όχι για δύο ή περισσότερους.
- (39) Σε περίπτωση που η αγορά δεν παρέχει επαρκή ευρυζωνική κάλυψη ή οι συνθήκες πρόσβασης δεν είναι ικανοποιητικές, οι κρατικές ενισχύσεις μπορούν να διαδραματίσουν χρήσιμο ρόλο. Συγκεκριμένα, οι κρατικές ενισχύσεις στον τομέα των ευρυζωνικών συνδέσεων μπορεί να διορθώσουν μια αδυναμία της αγοράς,

⁴³ Βλ., παραδείγματος χάρη, απόφαση της Επιτροπής N 508/2008 – Ηνωμένο Βασίλειο, *Provision of remote Broadband services in Northern Ireland*, απόφαση N 201/2006 – Ελλάδα, *Broadband access development in underserved areas* (Ανάπτυξη ευρυζωνικής πρόσβασης σε υποεξυπηρετούμενες περιοχές), και απόφαση N 118/2006 – Λετονία, *Development of broadband communications networks in rural areas*.

δηλαδή καταστάσεις κατά τις οποίες μεμονωμένοι επενδυτές δεν επενδύουν, έστω και αν αυτό θα ήταν αποδοτικό από ευρύτερη οικονομική σκοπιά, δηλαδή λόγω των θετικών δευτερογενών αποτελεσμάτων. Εναλλακτικά, οι κρατικές ενισχύσεις για τις ευρυζωνικές συνδέσεις μπορούν επίσης να εκληφθούν ως μέσο επίτευξης στόχων ισότητας, δηλαδή ως μέσο για να βελτιωθεί η πρόσβαση σε ένα ουσιώδες μέσο επικοινωνίας και συμμετοχής στην κοινωνία, καθώς επίσης και ελευθερίας της έκφρασης προς όλους τους φορείς της κοινωνίας, βελτιώνοντας έτσι την κοινωνική και εδαφική συνοχή.

- (40) Είναι σκόπιμο να προβούμε εξαρχής σε μια θεμελιώδη διάκριση μεταξύ των ειδών των περιοχών που αποτελούν ενδεχομένως στόχο, ανάλογα με το επίπεδο της ήδη διαθέσιμης ευρυζωνικής συνδετικότητας. Η Επιτροπή προβαίνει σταθερά σε διάκριση μεταξύ των περιοχών στις οποίες δεν υφίσταται ευρυζωνική υποδομή ή είναι απίθανο να αναπτυχθεί στο άμεσο μέλλον (λευκές περιοχές), των περιοχών στις οποίες δραστηριοποιείται μόνον ένας φορέας ευρυζωνικού δικτύου (γκρίζες περιοχές) και των περιοχών στις οποίες δραστηριοποιούνται τουλάχιστον δύο ή περισσότεροι πάροχοι ευρυζωνικών δικτύων (μαύρες περιοχές).⁴⁴

2.3.2.1. «Λευκές περιοχές»: προώθηση στόχων εδαφικής συνοχής και οικονομικής ανάπτυξης

- (41) Κατ' αρχήν, η Επιτροπή ανέκαθεν θεωρούσε ότι η στήριξη για την ανάπτυξη ευρυζωνικών δικτύων σε αγροτικές και υποεξυπηρετούμενες λευκές περιοχές συνάδει με τις υφιστάμενες κοινοτικές πολιτικές, δεδομένου ότι προωθεί την εδαφική κοινωνική και οικονομική συνοχή και αντιμετωπίζει αδυναμίες της αγοράς. Σχεδόν σε όλες τις αποφάσεις της στον τομέα αυτό, η Επιτροπή επισημαίνει ότι τα ευρυζωνικά δίκτυα έχουν την τάση να καλύπτουν αποδοτικά μέρος μόνο του πληθυσμού, και για τον λόγο αυτό, είναι αναγκαία η κρατική στήριξη για την επίτευξη πλήρους κάλυψης.
- (42) Η Επιτροπή αποδέχεται το γεγονός ότι, με τη χορήγηση χρηματοδοτικής στήριξης για την παροχή ευρυζωνικών υπηρεσιών σε περιοχές στις οποίες δεν υπάρχει σήμερα ευρυζωνική σύνδεση ούτε υπάρχουν σχετικά σχέδια από ιδιώτες επενδυτές να επεκτείνουν αυτή την υποδομή στο εγγύς μέλλον, τα κράτη μέλη επιδιώκουν βάσιμους στόχους συνοχής και οικονομικής ανάπτυξης και, κατά συνέπεια, η παρέμβασή τους συνάδει πιθανότατα με το κοινό συμφέρον⁴⁵. Ο όρος "εγγύς μέλλον" πρέπει να νοείται ως περίοδος τριών ετών. Σχετικά, επενδύσεις που σχεδιάζονται από ιδιώτες επενδυτές θα πρέπει να εγγυώνται ότι εντός της τριετίας θα έχει πραγματοποιηθεί τουλάχιστον σημαντική πρόοδος ως προς την κάλυψη, ενώ η ολοκλήρωση της σχεδιαζόμενης επένδυσης θα προβλέπεται εντός ευλόγου χρονικού πλαισίου (ανάλογα με τις ιδιομορφίες κάθε έργου και κάθε περιοχής). Οι δημόσιες αρχές μπορεί να απαιτήσουν επιχειρησιακό σχέδιο συνοδευόμενο από λεπτομερές χρονοδιάγραμμα του σχεδίου ανάπτυξης, καθώς και αποδείξεις επαρκούς χρηματοδότησης ή άλλου τύπου στοιχεία που θα αποδεικνύουν την αξιοπιστία και τον εύλογο χαρακτήρα της σχεδιαζόμενης επένδυσης από τους ιδιωτικούς φορείς του δικτύου.

⁴⁴ Βλ., παραδείγματος χάρη, απόφαση της Επιτροπής Ν 201/2006 – Ελλάδα «Broadband access development in underserved areas (Ανάπτυξη ευρυζωνικής πρόσβασης σε υποεξυπηρετούμενες περιοχές)».

⁴⁵ Βλ. παραδείγματος χάρη απόφαση Ν 118/2006 – Λετονία, «Development of broadband communication networks in rural areas».

2.3.2.2. «Μαύρες περιοχές»: δεν απαιτείται κρατική ενίσχυση

- (43) Όταν σε μια δεδομένη γεωγραφική ζώνη δραστηριοποιούνται τουλάχιστον δύο πάροχοι ευρυζωνικών δικτύων και οι ευρυζωνικές υπηρεσίες παρέχονται με ανταγωνιστικούς όρους (ανταγωνισμός στον τομέα του εξοπλισμού) δεν υπάρχει αδυναμία της αγοράς. Ως εκ τούτου, είναι πολύ περιορισμένες οι πιθανότητες να επιφέρει περισσότερα οφέλη η κρατική παρέμβαση. Αντιθέτως, η κρατική στήριξη για τη χρηματοδότηση της εγκατάστασης ενός πρόσθετου ευρυζωνικού δικτύου θα οδηγήσει, κατ' αρχήν, σε μια αποδεκτή νόθευση του ανταγωνισμού, καθώς και σε παραγκωνισμό των ιδιωτών επενδυτών. Ως εκ τούτου, εφόσον δεν καταδεικνύεται σαφώς η αδυναμία της αγοράς, η Επιτροπή θα τηρεί αρνητική στάση έναντι μέτρων για τη χρηματοδότηση της ανάπτυξης πρόσθετης ευρυζωνικής υποδομής σε «μαύρες ζώνες».⁴⁶

2.3.2.3. «Γκρίζες περιοχές»: απαιτείται αναλυτικότερη αξιολόγηση

- (44) Η ύπαρξη ενός φορέα εκμετάλλευσης δικτύου σε μια συγκεκριμένη περιοχή δεν συνεπάγεται κατ' ανάγκη ότι δεν υφίσταται αδυναμία αγοράς ή πρόβλημα συνοχής. Η μονοπωλιακή παροχή ενδέχεται να επηρεάσει την ποιότητα των υπηρεσιών ή την τιμή στην οποία παρέχονται οι υπηρεσίες προς τους πολίτες. Εξάλλου, σε περιοχές στις οποίες δραστηριοποιείται μόνο ένας φορέας εκμετάλλευσης δικτύου, οι επιδοτήσεις για την κατασκευή εναλλακτικού δικτύου μπορούν, εξ ορισμού, να νοθεύσουν τη δυναμική της αγοράς. Συνεπώς η κρατική στήριξη για την εγκατάσταση ευρυζωνικών δικτύων σε «γκρίζες» περιοχές απαιτεί λεπτομερέστερη ανάλυση και προσεκτική αξιολόγηση της συμβατότητας.
- (45) Μολονότι είναι πιθανό στη ζώνη που αποτελεί στόχο της κρατικής παρέμβασης να δραστηριοποιείται ένας φορέας εκμετάλλευσης δικτύου, ορισμένες κατηγορίες χρηστών μπορεί να μην εξυπηρετούνται ακόμη ικανοποιητικά, με την έννοια ότι είτε μερικές ευρυζωνικές υπηρεσίες τις οποίες ζητούν οι χρήστες δεν ήταν διαθέσιμες είτε, ελλείψει ρυθμιζόμενων τιμολογίων χονδρικής για την πρόσβαση, οι λιανικές τιμές δεν ήταν οικονομικά προσιτές σε σύγκριση με την παροχή ανάλογων υπηρεσιών σε άλλες πιο ανταγωνιστικές περιοχές ή περιφέρειες της χώρας⁴⁷. Αν, επιπροσθέτως, είναι περιορισμένες οι προοπτικές της δημιουργίας εναλλακτικής υποδομής από τρίτους, η χρηματοδότηση μιας εναλλακτικής

⁴⁶ Βλ. απόφαση της Επιτροπής της 19^{ης} Ιουλίου 2006 σχετικά με το μέτρο ενίσχυσης αριθ. C 35/2005 (πρώην N 59/2005) που προτίθενται να εφαρμόσουν οι Κάτω Χώρες σχετικά με την κατασκευή ευρυζωνικού δικτύου στο Arpingedam, EE L 86 της 27.3.2007, σ.1. Η υπόθεση αφορούσε την εγκατάσταση ενός παθητικού δικτύου (δηλ. αγωγούς και οπτικές ίνες) που θα ανήκαν στον δήμο, ενώ το ενεργητικό επίπεδο (δηλ. η διαχείριση και η λειτουργία του δικτύου) θα ανατίθετο κατόπιν διαγωνισμού σε χονδρικό φορέα του ιδιωτικού τομέα που θα έπρεπε να προσφέρει χονδρικές υπηρεσίες πρόσβασης σε άλλους παρόχους υπηρεσιών. Στην απόφασή της, η Επιτροπή επεσήμανε ότι η ολλανδική αγορά ευρυζωνικών δικτύων ήταν μια ταχέως εξελισσόμενη αγορά στην οποία οι πάροχοι υπηρεσιών ηλεκτρονικών επικοινωνιών, συμπεριλαμβανομένων των επιχειρήσεων καλωδιακής τηλεόρασης και των παρόχων υπηρεσιών Διαδικτύου, επρόκειτο να εισαγάγουν ευρυζωνικές υπηρεσίες πολύ υψηλής ικανότητας χωρίς καμία κρατική στήριξη. Η κατάσταση που επικρατούσε στο Arpingedam δεν διέφερε από την κατάσταση στην υπόλοιπη ολλανδική αγορά ευρυζωνικών υπηρεσιών. Τόσο ο εγκατεστημένος φορέας εκμετάλλευσης στις σταθερές γραμμές όσο και μια επιχείρηση καλωδιακής τηλεόρασης προσέφεραν ήδη τριπλό πακέτο υπηρεσιών στο Arpingedam (τηλεφωνία, Διαδίκτυο και ψηφιακή/αναλογική τηλεόραση) και αμφότεροι διέθεταν τις τεχνικές ικανότητες για να αυξήσουν ακόμη περισσότερο την ευρυζωνική ικανότητα των δικτύων τους.

⁴⁷ Όπως αναφέρεται στην παράγραφο (6), πρέπει να υπενθυμιστεί ότι η ευρυζωνική πρόσβαση υπόκειται μέχρι στιγμής σε εκ των προτέρων ρυθμίσεις σε όλες τις χώρες της ΕΕ.

υποδομής θα μπορούσε να θεωρηθεί ενδεδειγμένο μέτρο. Αυτό θα μπορούσε να διορθώσει την απουσία ανταγωνισμού στον τομέα των υποδομών και κατά συνέπεια να μειώσει τα προβλήματα που ανακύπτουν από την εκ των πραγμάτων μονοπωλιακή θέση του εγκατεστημένου φορέα.⁴⁸ Ωστόσο, η χορήγηση ενισχύσεων υπό τις συνθήκες αυτές υπόκειται σε ορισμένους όρους τους οποίους θα πρέπει να πληροί το συγκεκριμένο κράτος μέλος.

- (46) Συνεπώς, η Επιτροπή μπορεί, υπό ορισμένους όρους, να κρίνει ότι συμβιβάζονται με την κοινή αγορά μέτρα ενίσχυσης που αφορούν περιοχές στις οποίες η παροχή ευρυζωνικής υποδομής εξακολουθεί να είναι εκ των πραγμάτων μονοπωλιακή με την προϋπόθεση ότι (i) δεν παρέχονται οικονομικά προσιτές ή επαρκείς υπηρεσίες που να ικανοποιούν τις ανάγκες των πολιτών ή των επαγγελματιών χρηστών και (ii) δεν υπάρχουν διαθέσιμα μέτρα που να νοθεύουν λιγότερο τον ανταγωνισμό (συμπεριλαμβανομένης της εκ των προτέρων κανονιστικής ρύθμισης) για την επίτευξη των ιδίων στόχων. Για να διαπιστώσει τα προαναφερθέντα, η Επιτροπή αξιολογεί ειδικότερα αν:
- α) οι συνολικές συνθήκες της αγοράς δεν είναι ικανοποιητικές εξετάζοντας, μεταξύ άλλων, το επίπεδο των τρεχουσών ευρυζωνικών τιμών, το είδος των υπηρεσιών που παρέχονται στους τελικούς χρήστες (οικιακοί και επαγγελματικοί χρήστες), καθώς και τους σχετικούς όρους,
  - β) αν δεν υπάρχει εκ των προτέρων ρύθμιση επιβαλλόμενη από εθνική ρυθμιστική αρχή, δεν παρέχεται αποτελεσματική πρόσβαση δικτύου σε τρίτα μέρη ή οι όροι πρόσβασης δεν συμβάλλουν στον αποτελεσματικό ανταγωνισμό,
  - γ) οι συνολικοί φραγμοί εισόδου αποκλείουν τη δυνητική είσοδο, και
  - δ) τα μέτρα που έχει λάβει ή τα διορθωτικά μέτρα που έχει επιβάλει η αρμόδια εθνική ρυθμιστική αρχή ή η αρχή ανταγωνισμού όσον αφορά τον υφιστάμενο πάροχο υπηρεσιών δικτύου δεν κατέστη δυνατόν να επιλύσουν αυτά τα προβλήματα.

---

⁴⁸ Στην απόφασή της N 131/2005 – Ηνωμένο Βασίλειο, «*FibreSpeed Broadband Project Wales*», η Επιτροπή έπρεπε να εκτιμήσει κατά πόσο η χρηματοδοτική στήριξη που χορήγησαν οι ουαλικές αρχές για την κατασκευή ενός δικτύου οπτικών ινών, ανοικτού και ουδέτερου, που θα συνέδεε 14 βιομηχανικά πάρκα θα εξακολουθούσε να θεωρείται συμβιβάσιμη ακόμη και αν οι στοχευόμενες τοποθεσίες εξυπηρετούνταν ήδη από τον εγκατεστημένο φορέα εκμετάλλευσης δικτύου, ο οποίος παρείχε ρυθμιζόμενες από άποψη τιμής μισθωμένες γραμμές. Η Επιτροπή διαπίστωσε ότι οι μισθωμένες γραμμές που παρείχε ο εγκατεστημένος φορέας ήταν πολύ ακριβές, σχεδόν απρόσιτες από οικονομική άποψη για τις ΜΜΕ. Τα στοχευόμενα βιομηχανικά πάρκα δεν μπορούσαν ούτε να αποκτήσουν συμμετρικές υπηρεσίες ADSL πέραν των 2 Mbps λόγω της απόστασής τους από τα τηλεφωνικά κέντρα του εγκατεστημένου φορέα. Εξάλλου, ο εγκατεστημένος φορέας δεν έθετε στη διάθεση τρίτων τους αγωγούς του και τις σκοτεινές οπτικές ίνες του. Συνεπώς, η παρουσία του εγκατεστημένου φορέα στις στοχευόμενες περιοχές δεν μπορούσε να εγγυηθεί την παροχή προς τις ΜΜΕ προσιτών από οικονομική άποψη υπηρεσιών Διαδικτύου υψηλής ταχύτητας. Δεν υπήρχε καμία προοπτική κατασκευής εναλλακτικής υποδομής από τρίτους για την παροχή υπηρεσιών υψηλής ταχύτητας στα εν λόγω βιομηχανικά πάρκα. Βλ. επίσης απόφαση της Επιτροπής N 890/2006 – Γαλλία, «*Aide du Sicoval pour un réseau de très haut débit*» και απόφαση της Επιτροπής N 284/2005 - Ιρλανδία, «*Regional Broadband Programme: Metropolitan Area Networks («MANs», phases II and III.*

2.3.3. Χαρακτήρας του μέτρου και ανάγκη περιορισμού των νοθεύσεων του ανταγωνισμού

- (47) Όταν η ευρυζωνική κάλυψη κρίνεται ανεπαρκής, η κρατική παρέμβαση ενδέχεται να είναι αναγκαία. Το πρώτο ερώτημα που πρέπει να τεθεί είναι αν η κρατική ενίσχυση αποτελεί ενδεδειγμένο μέσο πολιτικής για την αντιμετώπιση του προβλήματος ή αν υπάρχουν άλλα, πιο πρόσφορα μέσα.
- (48) Από την άποψη αυτή, η Επιτροπή σε προηγούμενες αποφάσεις της επεσήμανε ότι, παρά το γεγονός ότι η εκ των προτέρων ρύθμιση έχει διευκολύνει σε πολλές περιπτώσεις την εγκατάσταση ευρυζωνικών δικτύων σε αστικές και πιο πυκνοκατοικημένες περιοχές, δεν μπορεί να αποτελεί επαρκές μέτρο που θα επιτρέπει την παροχή ευρυζωνικών υπηρεσιών, ιδίως σε υποεξυπηρετούμενες περιοχές όπου η εγγενής αποδοτικότητα της επένδυσης είναι χαμηλή⁴⁹.
- (49) Ομοίως, μέτρα που αφορούν τη ζήτηση υπέρ των ευρυζωνικών συνδέσεων (όπως εγγυήσεις για τους τελικούς χρήστες), μολονότι μπορεί να συμβάλουν θετικά στη διείσδυση των ευρυζωνικών συνδέσεων και θα πρέπει να προωθούνται ως εναλλακτικά ή συμπληρωματικά προς άλλα δημόσια μέσα, δεν μπορούν πάντοτε να επιλύσουν την έλλειψη παροχής ευρυζωνικών υπηρεσιών⁵⁰. Ως εκ τούτου, στις περιπτώσεις αυτές δεν υπάρχει ενδεχομένως άλλη λύση από τη χορήγηση κρατικής χρηματοδότησης για την αντιμετώπιση της έλλειψης ευρυζωνικής συνδετικότητας.
- (50) Όσον αφορά τα κίνητρα που εμπεριέχει το μέτρο, είναι ανάγκη να εξεταστεί κατά πόσο η συγκεκριμένη επένδυση για τη δημιουργία ευρυζωνικών δικτύων δεν θα είχε αναληφθεί στο ίδιο χρονοδιάγραμμα χωρίς κρατική ενίσχυση.
- (51) Κατά την αξιολόγηση του αναλογικού χαρακτήρα των κοινοποιηθέντων μέτρων σε «λευκές» ή «γκρίζες» περιοχές, μέσω της πρακτικής της λήψης αποφάσεων, η Επιτροπή επεσήμανε ορισμένους αναγκαίους όρους για την ελαχιστοποίηση των κρατικών ενισχύσεων και των δυνητικών νοθεύσεων του ανταγωνισμού. Η απουσία οποιουδήποτε από τους ακόλουθους όρους α) έως η) απαιτεί εμπειριστατωμένη αξιολόγηση⁵¹ και πιθανότατα θα οδηγούσε σε αρνητικό συμπέρασμα σχετικά με το συμβιβασμό της ενίσχυσης με την κοινή αγορά.
- α) *Λεπτομερής χαρτογράφηση και ανάλυση κάλυψης*: τα κράτη μέλη θα πρέπει να προσδιορίσουν σαφώς ποιες γεωγραφικές περιοχές θα καλυφθούν από το συγκεκριμένο μέτρο στήριξης. Διενεργώντας παράλληλα ανάλυση των όρων ανταγωνισμού και της δομής που επικρατεί στη συγκεκριμένη περιοχή, καθώς και διαβουλεύσεις με όλους τους ενδιαφερόμενους φορείς που θίγονται από το επίμαχο μέτρο, τα κράτη μέλη ελαχιστοποιούν τις νοθεύσεις του ανταγωνισμού όσον αφορά τους υφιστάμενους παρόχους υπηρεσιών και εκείνους που έχουν ήδη επενδυτικά σχέδια για το εγγύς μέλλον και επιτρέπουν στους επενδυτές αυτούς να

⁴⁹ Βλ., παραδείγματος χάρη, απόφαση της Επιτροπής N 473/2007 – Ιταλία, *Broadband connection for Alto Adige*, απόφαση N 570/2007 – Γερμανία, *Broadband in rural areas of Baden-Württemberg*, απόφαση N 131/2005 – Ηνωμένο Βασίλειο *FibreSpeed Broadband Project Wales*, απόφαση N 284/2005 – Ιρλανδία, *Regional Broadband Programme: Metropolitan Area Networks («MANs»)*, phases II and III, απόφαση N 118/2006 – Λετονία, *Development of broadband communication networks in rural areas*, και απόφαση N 157/2006 – Ηνωμένο Βασίλειο, *South Yorkshire Digital Region Broadband Project*.

⁵⁰ Βλ., παραδείγματος χάρη, απόφαση της Επιτροπής N 222/2006 – Ιταλία, *Aid to bridge the digital divide in Sardinia*, απόφαση N 398/2005 – Ουγγαρία, *Development Tax Benefit for Broadband*, και απόφαση N 264/2006 – Ιταλία, *Broadband for rural Tuscany*.

⁵¹ Κατά κανόνα στο πλαίσιο της διαδικασίας του άρθρου 88 παράγραφος 2.

σχεδιάσουν τις δραστηριότητές τους⁵². Η λεπτομερής χαρτογράφηση και η διεξοδική διαβούλευση δεν εξασφαλίζει απλώς υψηλό βαθμό διαφάνειας, αλλά χρησιμεύει και ως ουσιαστικό εργαλείο για τον καθορισμό της ύπαρξης «λευκών», «γκρίζων» και «μαύρων» περιοχών⁵³.

- β) *Διαδικασία ανοικτού διαγωνισμού*: Η επιλογή ανοικτού διαγωνισμού διασφαλίζει την ύπαρξη διαφάνειας για όλους τους επενδυτές που επιθυμούν να υποβάλουν προσφορά για την υλοποίηση του επιδοτούμενου σχεδίου. Η ίση και άνευ διακρίσεων μεταχείριση όλων των υποψηφίων αποτελεί απαραίτητη προϋπόθεση για έναν ανοικτό διαγωνισμό. Ο ανοικτός διαγωνισμός είναι μέθοδος ελαχιστοποίησης του δυναμικού ευεργετήματος κρατικής ενίσχυσης και ταυτόχρονα μειώνει τον επιλεκτικό χαρακτήρα του μέτρου στον βαθμό που η επιλογή του δικαιούχου δεν είναι εκ των προτέρων γνωστή⁵⁴.
- γ) *Πλέον συμφέρουσα προσφορά*: Στο πλαίσιο διαδικασίας ανοικτού διαγωνισμού, προκειμένου να μειωθεί το ποσό της χορηγούμενης ενίσχυσης, υπό ποιοτικά παρόμοιες, αν όχι ταυτόσημες, συνθήκες, ο υποψήφιος που ζητεί το χαμηλότερο ποσό ενίσχυσης θα πρέπει κατ' αρχήν να λαμβάνει περισσότερα μόρια προτεραιότητας κατά τη συνολική αξιολόγηση της προσφοράς του⁵⁵. Με τον τρόπο αυτό, τα κράτη μέλη μπορούν να μεταφέρουν στην αγορά το βάρος της ενίσχυσης που είναι πράγματι αναγκαία και να μειώσουν έτσι την ασυμμετρία πληροφοριών που τις περισσότερες φορές ευνοεί τους ιδιώτες επενδυτές.
- δ) *Τεχνολογική ουδετερότητα*: Δεδομένου ότι οι ευρυζωνικές υπηρεσίες μπορούν να παρέχονται σε σειρά υποδομών δικτύου που βασίζονται σε ενσύρματη γραμμή (xDSL, καλωδιακή), ασύρματη (Wi-Fi, WiMAX), δορυφόρο και κινητές τεχνολογίες, τα κράτη μέλη δεν θα πρέπει να ευνοούν καμία ιδιαίτερη τεχνολογία ή πλατφόρμα δικτύου εκτός εάν μπορούν να αποδείξουν ότι υπάρχει αντικειμενικός λόγος γι' αυτή την επιλογή⁵⁶. Οι προσφέροντες θα πρέπει να έχουν τη δυνατότητα να προτείνουν την παροχή των ζητούμενων ευρυζωνικών υπηρεσιών χρησιμοποιώντας ή συνδυάζοντας οποιαδήποτε τεχνολογία κρίνουν καταλληλότερη.

⁵² Σε περίπτωση που μπορεί να αποδειχθεί ότι υφιστάμενοι φορείς δεν παρείχαν χρήσιμες πληροφορίες σε δημόσια αρχή για τους σκοπούς της απαιτούμενης χαρτογράφησης, οι εν λόγω αρχές θα είναι υποχρεωμένες να βασιστούν μόνο στις πληροφορίες που έχουν στη διάθεσή τους.

⁵³ Βλ., για παράδειγμα, απόφαση αριθ. 201/2006 – Ελλάδα, «Broadband access development in underserved areas» (Ανάπτυξη ευρυζωνικής πρόσβασης σε υποεξυπηρετούμενες περιοχές), απόφαση αριθ. 264/2006 – Ιταλία, «Broadband for rural Tuscany», απόφαση αριθ. 475/2007 – Ιρλανδία, «National Broadband Scheme («NBS»)), και απόφαση αριθ. 115/2008 – Γερμανία, «Broadband in rural areas of Germany».

⁵⁴ Βλ., παραδείγματος χάρη, απόφαση της Επιτροπής N 508/2008 – Ηνωμένο Βασίλειο «Provision of Remote Broadband Services in Northern Ireland» απόφαση N 475/2007- Ιρλανδία, "National Broadband Scheme (NBS)", απόφαση N 157/2006 – Ηνωμένο Βασίλειο, "South Yorkshire Digital region Broadband Project".

⁵⁵ Για τον προσδιορισμό της πλέον συμφέρουσας προσφοράς, η αναθέτουσα αρχή πρέπει να ορίσει εκ των προτέρων τη σχετική στάθμιση εκάστου από τα επιλεγέντα (ποιοτικά) κριτήρια.

⁵⁶ Μέχρι σήμερα η Επιτροπή έχει μόνο σε μια περίπτωση αποδεχθεί την αιτιολογημένη χρήση ειδικής τεχνολογικής λύσης: βλ. απόφαση της Επιτροπής N 222/2006 – Ιταλία, «Aid to bridge the digital divide in Sardinia». Στην περίπτωση αυτή, η Επιτροπή θεώρησε ότι λόγω των ειδικών συνθηκών που επικρατούσαν, συγκεκριμένα λόγω της τοπογραφίας της περιοχής, της απουσίας καλωδιακών δικτύων και της ανάγκης μεγιστοποίησης των ευεργετημάτων της ενίσχυσης, η χρήση της τεχνολογίας ADSL εμφανίζεται ως η ενδεδειγμένη τεχνολογία για την επίτευξη των στόχων του σχεδίου (παράγραφος 45).

- ε) *Χρήση υφιστάμενων υποδομών*: Εφόσον είναι δυνατόν, τα κράτη μέλη θα πρέπει να ενθαρρύνουν τους προσφέροντες να προσφεύγουν σε τυχόν διαθέσιμες υφιστάμενες υποδομές ώστε να αποφεύγουν την άσκοπη και περιττή σπατάλη πόρων. Για τον περιορισμό των οικονομικών επιπτώσεων στους υφιστάμενους φορείς εκμετάλλευσης δικτύου, θα πρέπει να παρέχεται στους φορείς αυτούς η δυνατότητα να συνεισφέρουν την υποδομή τους σε ένα κοινοποιηθέν σχέδιο. Παράλληλα, ο όρος αυτός δεν θα πρέπει να οδηγεί στην ευνοϊκή μεταχείριση υφιστάμενων εγκατεστημένων φορέων, ιδίως σε περίπτωση που τα τρίτα μέρη δεν μπορούν να έχουν πρόσβαση στην εν λόγω υποδομή ή στους αναγκαίους πόρους ώστε να ασκήσουν ανταγωνισμό σε εγκατεστημένο φορέα. Ομοίως, στην περίπτωση «γκρίζων περιοχών», όταν αποδεικνύεται ότι η εξάρτηση από τον εγκατεστημένο φορέα αποτελεί μέρος του προβλήματος, μπορεί να κριθεί αναγκαίο να επιτραπεί η άσκηση μεγαλύτερου ανταγωνισμού στον τομέα του εξοπλισμού.
- στ) *Χονδρική πρόσβαση*: Η επιβολή αποτελεσματικής χονδρικής πρόσβασης τρίτων σε επιδοτούμενη ευρυζωνική υποδομή αποτελεί αναγκαία συνιστώσα κάθε κρατικού μέτρου χρηματοδότησης της κατασκευής νέας ευρυζωνικής υποδομής. Ειδικότερα, η χονδρική πρόσβαση επιτρέπει σε τρίτους φορείς να ανταγωνίζονται με τον επιλεγέντα υποψήφιο (όταν ο τελευταίος δραστηριοποιείται και στο λιανικό επίπεδο), ενισχύοντας έτσι την επιλογή και τον ανταγωνισμό στους τομείς τους οποίους αφορά το μέτρο, ενώ παράλληλα αποφεύγεται η δημιουργία περιφερειακών μονοπωλίων παροχής υπηρεσιών. Η αποτελεσματική χονδρική πρόσβαση στην επιδοτούμενη υποδομή θα πρέπει να παρέχεται για χρονικό διάστημα τουλάχιστον 7 ετών. Ο όρος αυτός δεν υπόκειται σε καμία προηγούμενη ανάλυση της αγοράς κατά την έννοια του άρθρου 7 της οδηγίας πλαισίου⁵⁷. Εντούτοις, αν στο τέλος της επταετούς περιόδου οριστεί από την εθνική ρυθμιστική αρχή εντός του ισχύοντος ρυθμιστικού πλαισίου ότι ο φορέας της συγκεκριμένης υποδομής διαθέτει σημαντική ισχύ στη συγκεκριμένη αγορά⁵⁸, η υποχρέωση πρόσβασης δεν θα πρέπει να επεκταθεί αντίστοιχα.
- ζ) *Θέσπιση κριτηρίων αξιολόγησης κατά την επιβολή των τιμών*: Για να διασφαλιστεί η αποτελεσματική χονδρική πρόσβαση και για να ελαχιστοποιηθεί η δυνητική νόθευση του ανταγωνισμού, είναι καθοριστικό να αποφεύγει ο υπερθεματιστής τις υπερβολικές τιμές χονδρικής ή, αντίθετα, την εξοντωτική τιμολόγηση ή τη συμπίεση των τιμών. Οι τιμές πρόσβασης στη χονδρική θα πρέπει να βασίζονται στις μέσες δημοσιευμένες (κατόπιν ρύθμισης) τιμές χονδρικής που ισχύουν σε άλλες συγκρίσιμες, πιο ανταγωνιστικές περιοχές της χώρας ή της Κοινότητας, ή, ελλείψει ανάλογων δημοσιευμένων τιμών, στις τιμές που έχει ήδη θεσπίσει ή εγκρίνει η εθνική κανονιστική αρχή για τις οικείες αγορές και υπηρεσίες. Ως εκ τούτου, όπου υφίσταται ήδη εκ των προτέρων ρύθμιση (δηλ. στις γκρίζες ζώνες), οι χονδρικές τιμές για πρόσβαση σε επιδοτούμενη υποδομή δεν θα πρέπει να είναι χαμηλότερες από την τιμή πρόσβασης που έχει ορίσει η εθνική ρυθμιστική αρχή για την ίδια περιοχή. Η θέσπιση κριτηρίων αξιολόγησης αποτελεί σημαντική

⁵⁷ Εξάλλου, στις περιπτώσεις που τα κράτη μέλη τάσσονται υπέρ ενός διαχειριστικού μοντέλου στο οποίο η επιδοτούμενη ευρυζωνική υποδομή παρέχει μόνο χονδρικές, και όχι λιανικές, υπηρεσίες πρόσβασης σε τρίτους, οι ενδεχόμενες στρεβλώσεις του ανταγωνισμού μειώνονται ακόμη περισσότερο, δεδομένου ότι ένα τέτοιο μοντέλο διαχείρισης δικτύου συμβάλλει στην αποφυγή δυνητικά περίπλοκων προβλημάτων εξοντωτικής τιμολόγησης και συγκαλυμμένων μορφών διακρίσεων όσον αφορά την πρόσβαση.

⁵⁸ Η εθνική ρυθμιστική αρχή θα πρέπει να λάβει υπόψη ότι ενδεχομένως εξακολουθούν να ισχύουν οι ειδικές περιστάσεις που δικαιολόγησαν αρχικά τη χορήγηση ενίσχυσης στον φορέα της συγκεκριμένης υποδομής.

διασφάλιση διότι επιτρέπει στα κράτη μέλη να αποφεύγουν την υποχρέωση εκ των προτέρων καθορισμού αναλυτικών τιμών λιανικής ή χονδρικής πρόσβασης, καθώς και να εξασφαλίζουν ότι η χορηγούμενη ενίσχυση θα χρησιμεύσει στην αναπαραγωγή όρων αγοράς όμοιων με εκείνους που επικρατούν σε άλλες ανταγωνιστικές αγορές ευρυζωνικών υπηρεσιών. Τα κριτήρια αξιολόγησης θα πρέπει να αναγράφονται σαφώς στα τεύχη δημοπράτησης.

- η) *Μηχανισμός ανάκτησης για την αποφυγή της υπεραντιστάθμισης*: Στη σύμβαση με τον επιτυχόντα υποψήφιο τα κράτη μέλη θα πρέπει να περιλάβουν ένα μηχανισμό ανάκτησης, προκειμένου να διασφαλιστεί ότι ο επιλεγείς υποψήφιος δεν θα λάβει υπερβολική αντιστάθμιση αν η ζήτηση ευρυζωνικών συνδέσεων στην περιοχή στόχο υπερβεί τα προβλεπόμενα επίπεδα⁵⁹. Η πρόβλεψη ενός τέτοιου μηχανισμού μπορεί να μειώσει εκ των υστέρων και αναδρομικά το ποσό της ενίσχυσης που είχε αρχικά κριθεί αναγκαίο.

3. ΚΡΑΤΙΚΕΣ ΕΝΙΣΧΥΣΕΙΣ ΣΕ ΔΙΚΤΥΑ ΠΡΟΣΒΑΣΗΣ ΝΕΑΣ ΓΕΝΙΑΣ

3.1. Στήριξη της ταχείας ανάπτυξης των δικτύων πρόσβασης νέας γενιάς

- (52) Σήμερα ορισμένα κράτη μέλη στρέφουν την προσοχή τους στην ενίσχυση ευρυζωνικών δικτύων που μπορούν να παρέχουν υπηρεσίες σε πολύ υψηλές ταχύτητες, καθώς και στη στήριξη πληθώρας προηγμένων ψηφιακών υπηρεσιών. Τα δίκτυα αυτά βασίζονται κυρίως σε οπτικές ίνες ή είναι προηγμένα αναβαθμισμένα καλωδιακά δίκτυα προοριζόμενα να αντικαταστήσουν πλήρως ή σε μεγάλο βαθμό τα υφιστάμενα ευρυζωνικά δίκτυα χαλκού ή τα τρέχοντα καλωδιακά δίκτυα.
- (53) Τα δίκτυα πρόσβασης νέας γενιάς είναι ενσύρματα δίκτυα που αποτελούνται στο σύνολό τους ή εν μέρει από οπτικά στοιχεία και είναι ικανά να παρέχουν ευρυζωνικές υπηρεσίες πρόσβασης με βελτιωμένα χαρακτηριστικά (όπως υψηλότερη απόδοση) σε σύγκριση με τις υπηρεσίες που παρέχουν τα υφιστάμενα δίκτυα χαλκού⁶⁰.
- (54) Γενικά, τα δίκτυα πρόσβασης νέας γενιάς θα διαθέτουν στο μέλλον την ταχύτητα και την ικανότητα να παρέχουν περιεχόμενο υψηλής ευκρίνειας, να στηρίζουν κατ' αίτηση εφαρμογές που απαιτούν μεγάλο εύρος ζώνης, και επίσης να παρέχουν στις επιχειρήσεις προσιτές οικονομικά συμμετρικές ευρυζωνικές συνδέσεις οι οποίες σήμερα διατίθενται μόνο στις μεγάλες επιχειρήσεις. Γενικά, τα δίκτυα πρόσβασης νέας γενιάς θα συμβάλουν στη βελτίωση όλων των πτυχών της ευρυζωνικής τεχνολογίας και των ευρυζωνικών υπηρεσιών.

⁵⁹ Σε εξαιρετικές περιστάσεις που αιτιολογούνται δεόντως από το κοινοποιούν κράτος μέλος, η θέσπιση ανάλογου μηχανισμού για πολύ χαμηλά ή χαμηλά ποσά ενίσχυσης για "εφ' άπαξ" έργα που στηρίζονται σε απλές αρχές συμβάσεων, πιθανόν να επιβάρυνε δυσανάλογα τις χορηγούμενες αρχές και συνεπώς δεν θα απαιτείται από την Επιτροπή.

⁶⁰ Στο παρόν στάδιο εξέλιξης της τεχνολογίας και της αγοράς, ούτε οι δορυφορικές τεχνολογίες ούτε οι τεχνολογίες κινητών δικτύων φαίνονται ικανές να παρέχουν συμμετρικές ευρυζωνικές υπηρεσίες πολύ υψηλής ταχύτητας, αν και στο μέλλον η κατάσταση μπορεί να μεταβληθεί, ιδίως όσον αφορά τις κινητές υπηρεσίες (το επόμενο σημαντικό βήμα στις κινητές ραδιοεπικοινωνίες, η μακροπρόθεσμη εξέλιξη («Long Term Evolution») μπορεί θεωρητικά να επιτύχει, όταν και αν υιοθετηθεί, αυξημένες ανώτατες τιμές 100Mbps σε καθοδική ζεύξη και 50Mbps σε ανοδική ζεύξη).

- (55) Η Επιτροπή έχει ήδη ασχοληθεί με ορισμένες κοινοποιήσεις κρατικών ενισχύσεων που περιλάμβαναν ενίσχυση για την ανάπτυξη δικτύων με βάση τις οπτικές ίνες. Οι περιπτώσεις αυτές αφορούσαν είτε την κατασκευή ενός περιφερειακού «κεντρικού» δικτύου πρόσβασης νέας γενιάς⁶¹ ή την παροχή συνδετικότητας μέσω οπτικών ινών μόνο για περιορισμένο αριθμό επαγγελματιών χρηστών⁶².
- (56) Όπως και με την ανάπτυξη των βασικών ευρυζωνικών δικτύων της αποκαλούμενης «πρώτης γενιάς», οι κρατικές, δημοτικές και περιφερειακές αρχές αιτιολογούν τη στήριξή τους για ταχεία ανάπτυξη δικτύων με οπτικές ίνες αποδίδοντάς την σε αδυναμία της αγοράς ή σε στόχο συνοχής. Αν για την ανάπτυξη βασικής ευρυζωνικής υποδομής τα παραδείγματα κρατικής παρέμβασης αφορούσαν κυρίως αγροτικές κοινότητες/περιοχές (χαμηλή πυκνότητα, υψηλό κεφαλαιουχικό κόστος) ή μη ανεπτυγμένες από οικονομική άποψη περιοχές (περιορισμένη ικανότητα πληρωμής υπηρεσιών), στην προκειμένη περίπτωση η οικονομική διάσταση του μοντέλου των δικτύων πρόσβασης νέας γενιάς θεωρείται ότι αποθαρρύνει τη χρήση δικτύων πρόσβασης νέας γενιάς, όχι μόνο σε αραιοκατοικημένες περιοχές αλλά και σε ορισμένες αστικές ζώνες. Ειδικότερα, το κυριότερο θέμα που επηρεάζει την ταχεία και ευρεία χρήση των δικτύων πρόσβασης νέας γενιάς, είναι, όπως φαίνεται, το κόστος και σε μικρότερο βαθμό η πληθυσμιακή πυκνότητα⁶³.
- (57) Όσον αφορά τις δημόσιες αρχές, μπορεί έτσι να εξασφαλιστεί η άμεση παρέμβαση ώστε να διασφαλίζεται ότι οι περιοχές τις οποίες οι φορείς εκμετάλλευσης δικτύου θεωρούν μη αποδοτικές θα εξακολουθήσουν να επωφελούνται από τα σημαντικά θετικά αποτελέσματα που μπορεί να επιφέρουν τα δίκτυα πρόσβασης νέας γενιάς στην οικονομία και δεν θα υποστούν ένα νέο ψηφιακό «χάσμα πρόσβασης νέας γενιάς». Συνεπώς, τα κράτη μέλη μπορούν να αποφασίσουν να ενισχύσουν την ανάπτυξη δικτύων πρόσβασης νέας γενιάς σε περιοχές όπου οι επενδύσεις των υφιστάμενων φορέων εκμετάλλευσης ευρυζωνικών δικτύων σε παρόμοια δίκτυα θα απαιτούσαν πολλά χρόνια διότι είναι λιγότερο ελκυστικές από οικονομική άποψη σε σχέση με ορισμένες μείζονες αστικές ζώνες. Για να αποκτήσουν συνδετικότητα δικτύου πρόσβασης νέας γενιάς, ή για να εξασφαλίσουν τη σύνδεση νωρίτερα από το αναμενόμενο, τα κράτη μέλη μπορεί, σε ορισμένες περιπτώσεις, να αποφασίσουν να πραγματοποιήσουν επενδύσεις ή να χορηγήσουν χρηματοδοτική στήριξη σε ιδιώτες φορείς εκμετάλλευσης, ώστε να διασφαλίσουν την ταχύτερη δυνατή προώθηση της εγκατάστασης, καθώς και άλλων οικονομικών παραμέτρων.

⁶¹ Βλ. απόφαση N 157/2006 – Ηνωμένο Βασίλειο, «South Yorkshire Digital region Broadband Project» και απόφαση N 284/2005 - Ιρλανδία, «Regional Broadband Programme: Metropolitan Area Networks («MANs»), phases II and III.

⁶² Μόνο σε δύο περιπτώσεις μέχρι σήμερα (*Appingedam* και *Amsterdam*) έχει χορηγηθεί κρατική ενίσχυση για την ανάπτυξη δικτύου «πρόσβασης» νέας γενιάς που θα παρείχε συνδετικότητα μέσω οπτικών ινών στο οικιστικό τμήμα της αγοράς.

⁶³ Οι φορείς εκμετάλλευσης ευρυζωνικών δικτύων υποστηρίζουν ότι η ανάπτυξη ενός δικτύου με βάση τις οπτικές ίνες εξακολουθεί να αποτελεί πολύ δαπανηρή και επικίνδυνη επένδυση, με εξαίρεση τις περιοχές υψηλής πληθυσμιακής ή επιχειρηματικής πυκνότητας όπου οι φορείς εκμετάλλευσης διαθέτουν ήδη ουσιαστική βάση πελατών ευρυζωνικών συνδέσεων που μπορούν να μεταβούν σε υψηλότερες ταχύτητες. Σε ορισμένες περιπτώσεις, το κόστος ανάπτυξης και διάδοσης δικτύων πρόσβασης νέας γενιάς και ινών θεωρείται πολύ υψηλό σε σχέση με τα αναμενόμενα έσοδα ώστε κανένας πάροχος του ιδιωτικού τομέα (ή ελάχιστοι) δεν θα εισερχόταν στην αγορά.

- (58) Κάθε κρατική παρέμβαση που επιδιώκει τη στήριξη της παροχής ή της επιτάχυνσης της ανάπτυξης δικτύου πρόσβασης νέας γενιάς πρέπει να συμβιβάζεται με τους κανόνες για τις κρατικές ενισχύσεις.

3.2. Είδη κρατικής παρέμβασης

- (59) Τα κράτη μέλη μπορούν να επιλέξουν διάφορους βαθμούς παρέμβασης στην αγορά για να ενισχύσουν ή να επιταχύνουν την ανάπτυξη δικτύων πρόσβασης νέας γενιάς. Στο πλαίσιο αυτό, οι εκτιμήσεις που εκτίθενται στα τμήματα 2.2.1 και 2.2.2 ανωτέρω (εφαρμογή της αρχής του ιδιώτη επενδυτή σε οικονομία αγοράς, αντιστάθμιση δημόσιας υπηρεσίας και κριτήρια Altmark), ισχύουν, τηρουμένων των αναλογιών, και για τις κρατικές παρεμβάσεις στον τομέα της ανάπτυξης δικτύων πρόσβασης νέας γενιάς. Ανάλογα με τον χαρακτήρα και τις επιπτώσεις της επιλεγείσας παρέμβασης, μπορεί να εξασφαλίζεται διαφορετική αναλυτική προσέγγιση βάσει των κανόνων για τις κρατικές ενισχύσεις.
- (60) Σε περιοχές στις οποίες ιδιώτες επενδυτές αναμένεται να αναπτύξουν στο μέλλον δίκτυα πρόσβασης νέας γενιάς, τα κράτη μέλη μπορεί να αποφασίσουν να υιοθετήσουν σειρά μέτρων για την επιτάχυνση του επενδυτικού κύκλου και να ενθαρρύνουν έτσι τους επενδυτές να προωθήσουν τα επενδυτικά τους σχέδια. Τα μέτρα αυτά δεν πρέπει κατ' ανάγκη να περιλαμβάνουν κρατικές ενισχύσεις κατά την έννοια του άρθρου 87 παράγραφος 1. Δεδομένου ότι μεγάλο μέρος τους κόστους εγκατάστασης δικτύων με βάση τις οπτικές ίνες συνίσταται σε έργα υποδομής (παραδείγματος χάρη εκσκαφή, τοποθέτηση καλωδίων, καλωδιώσεις εντός των κτηρίων, κτλ.), τα κράτη μέλη μπορεί να αποφασίσουν, σύμφωνα, παραδείγματος χάρη, με το κανονιστικό πλαίσιο της Κοινότητας για τις ηλεκτρονικές επικοινωνίες, να διευκολύνουν τη διαδικασία απόκτησης δικαιωμάτων, να απαιτήσουν από τους φορείς εκμετάλλευσης δικτύου να συντονίσουν τα έργα υποδομής και/ή να μοιραστούν μέρος της υποδομής τους⁶⁴. Στο ίδιο πνεύμα, τα κράτη μέλη μπορεί να ορίσουν ότι σε κάθε νέα κατασκευή (περιλαμβανομένων των νέων δικτύων υδροδότησης, ενέργειας, μεταφορών ή αποχέτευσης) και/ή κτήριο θα πρέπει να υπάρχουν συνδέσεις με βάση τις ίνες.
- (61) Επίσης, οι δημόσιες αρχές μπορεί να αποφασίσουν να αναλάβουν ορισμένες εργασίες πολιτικού μηχανικού (όπως π.χ. εκσκαφή σε δημόσια ιδιοκτησία, κατασκευή αγωγών, κτλ.) ώστε να διευκολυνθεί και να επιταχυνθεί η εγκατάσταση των ιδίων στοιχείων δικτύου από τους σχετικούς φορείς. Ωστόσο, οι εργασίες αυτές δεν θα πρέπει να αφορούν μόνον ένα συγκεκριμένο βιομηχανικό κλάδο ή τομέα, αλλά θα πρέπει καταρχήν να είναι ανοικτές σε όλους τους δυνητικούς χρήστες και όχι μόνο στους φορείς εκμετάλλευσης ηλεκτρονικών επικοινωνιών (δηλ. και στις υπηρεσίες ηλεκτρισμού, αερίου, υδροδότησης κτλ.). Με την προϋπόθεση ότι οι κρατικές παρεμβάσεις αποσκοπούν στη δημιουργία των απαραίτητων προϋποθέσεων για την ανάπτυξη από τους φορείς κοινής ωφέλειας της δικής τους υποδομής χωρίς την άσκηση διακρίσεων υπέρ ενός συγκεκριμένου

⁶⁴ Τα μέτρα αυτά δεν θα προορίζονται ειδικά για τους φορείς ηλεκτρονικών επικοινωνιών, αλλά θα πρέπει να εφαρμόζονται χωρίς διακρίσεις σε όλους τους φορείς και σε όλους τους σχετικούς τομείς (περιλαμβανομένων, παραδείγματος χάρη, άλλων φορέων κοινής ωφέλειας όπως π.χ. οι επιχειρήσεις αερίου, ηλεκτρικού και/ή υδροδότησης). Μέτρα που θα εφαρμόζονταν μόνο στους φορείς ηλεκτρονικών επικοινωνιών θα συνιστούσαν ενδεχομένως τομεακή ενίσχυση και συνεπώς θα ενέπιπταν στην απαγόρευση του άρθρου 87 παράγραφος 1 της Συνθήκης.

τομέα ή επιχείρησης (μειώνοντας κυρίως το κεφαλαιουχικό κόστος τους), δεν εμπίπτουν στο πεδίο εφαρμογής του άρθρου 87 παράγραφος 1.

- (62) Ανάλογα μέτρα μπορεί επίσης να υιοθετήσουν οι εθνικές κανονιστικές αρχές ώστε να παρέχουν ίση και άνευ διακρίσεων πρόσβαση στους πυλώνες ή από κοινού χρήση των αγωγών που ανήκουν στις υπηρεσίες κοινής ωφέλειας ή σε υφιστάμενους φορείς εκμετάλλευσης δικτύου.
- (63) Όπως φανερώνει η πρακτική λήψης αποφάσεων της Επιτροπής στον τομέα των βασικών ευρυζωνικών συνδέσεων, στις περισσότερες περιπτώσεις, οι κρατικές ενισχύσεις για την κατασκευή ευρυζωνικών δικτύων χορηγούνται από τοπικές ή περιφερειακές αρχές που αποσκοπούν είτε στην αποκατάσταση της έλλειψης ευρυζωνικής συνδετικότητας της περιφέρειας ή στην αύξηση της ανταγωνιστικότητας της περιφέρειας μέσω της περαιτέρω βελτίωσης της υφιστάμενης ευρυζωνικής κάλυψης και συνδετικότητας δικτύου. Για την επίτευξη των δύο αυτών στόχων, μέχρι σήμερα οι δημόσιες αρχές είτε ανέθεταν μέσω διαγωνισμού την κατασκευή και τη διαχείριση ευρυζωνικών υποδομών κρατικής ιδιοκτησίας ή χρηματοδοτούσαν την κατασκευή ιδιωτικών ευρυζωνικών δικτύων⁶⁵.
- (64) Αν οι δημόσιες παρεμβάσεις συνιστούν κρατική ενίσχυση σύμφωνα με το άρθρο 87 παράγραφος 1 της συνθήκης ΕΚ, πρέπει να κοινοποιούνται στην Επιτροπή, η οποία θα αξιολογεί το συμβιβάσιμο με την κοινή αγορά σύμφωνα με τις κατευθυντήριες γραμμές που εκτίθενται στα τμήματα 3.3 και 3.4⁶⁶.

3.3. Η διάκριση μεταξύ λευκών, γκριζών και μαύρων περιοχών όσον αφορά τα δίκτυα πρόσβασης νέας γενιάς

- (65) Όπως προαναφέρθηκε στην παράγραφο **Error! Reference source not found.**, η Επιτροπή αξιολογεί το συμβιβάσιμο των κρατικών ενισχύσεων για την ανάπτυξη παραδοσιακών ευρυζωνικών συνδέσεων προβαίνοντας σε διάκριση μεταξύ «λευκών», «γκρίζων» και «μαύρων» περιοχών. Εκτιμά ότι η διάκριση αυτή παραμένει σημαντική για την αξιολόγηση του συμβιβάσιμου των κρατικών ενισχύσεων υπέρ των δικτύων πρόσβασης νέας γενιάς με το άρθρο 87 παράγραφος 3 στοιχείο γ), αλλά ότι απαιτείται ένας ακριβέστερος ορισμός που να λαμβάνει υπόψη τις ιδιαιτερότητες των δικτύων πρόσβασης νέας γενιάς.
- (66) Στο πλαίσιο αυτό, θα πρέπει να ληφθεί υπόψη ότι τα δίκτυα πρόσβασης νέας γενιάς αναμένεται να εκτοπίσουν τα υφιστάμενα βασικά ευρυζωνικά δίκτυα. Στο μέτρο που τα δίκτυα πρόσβασης νέας γενιάς συνεπάγονται διαφορετική αρχιτεκτονική δικτύου, παρέχοντας ευρυζωνικές υπηρεσίες σημαντικά καλύτερης

⁶⁵ Βλ. παραδείγματος χάρη, απόφαση της Επιτροπής N 157/2006 – Ηνωμένο Βασίλειο, South Yorkshire Digital Region Broadband Project, απόφαση N 201/2006 – Ελλάδα, Broadband access development in underserved territories (Ανάπτυξη ευρυζωνικής πρόσβασης σε υποεξυπηρετούμενες περιοχές), και απόφαση N 131/2005 – Ηνωμένο Βασίλειο, FibreSpeed Broadband Project Wales, απόφαση N 284/2005 - Ιρλανδία, 'Regional Broadband Programme: Metropolitan Area Networks («MANs»), phases II και III, απόφαση N 381/2004 - Γαλλία, Projet de réseau de télécommunications haut débit des Pyrénées-Atlantiques, απόφαση N 382/2005 - Γαλλία, Mise en place d'une infrastructure haut débit sur le territoire de la région Limousin (DORSAL), απόφαση N 57/2005 – Ηνωμένο Βασίλειο, Regional Innovative Broadband Support in Wales, και απόφαση N 14/2008 – Ηνωμένο Βασίλειο, Broadband in Scotland - Extending Broadband Reach

⁶⁶ Τούτο ισχύει με την επιφύλαξη ενδεχόμενης εφαρμογής των κατευθυντηρίων γραμμών για τις περιφερειακές ενισχύσεις, όπως αναφέρεται στην παράγραφο (33) ανωτέρω.

ποιότητας από τις σημερινές, ενώ επίσης συνεπάγονται την παροχή υπηρεσιών που δεν θα μπορούσαν να υποστηριχθούν από τα τρέχοντα ευρυζωνικά δίκτυα, είναι πιθανό να ανακύψουν στο μέλλον αξιοσημείωτες διαφορές μεταξύ των περιοχών που θα καλύπτονται και εκείνων που δεν θα καλύπτονται από τα δίκτυα πρόσβασης νέας γενιάς⁶⁷.

- (67) Επί του παρόντος, ορισμένα προηγμένα βασικά ευρυζωνικά δίκτυα (για παράδειγμα το ADSL 2+⁶⁸) μπορούν, μέχρις ενός σημείου, να στηρίζουν και ορισμένα από τα είδη ευρυζωνικών υπηρεσιών οι οποίες στο εγγύς μέλλον ενδέχεται να παρέχονται από δίκτυα πρόσβασης νέας γενιάς (όπως ένα βασικό τριπλό πακέτο υπηρεσιών). Ωστόσο, και με την επιφύλαξη της επιβολής εκ των προτέρων ρύθμισης, θα πρέπει να σημειωθεί ότι μπορεί να εμφανισθούν νέα προϊόντα ή υπηρεσίες που δεν θα είναι δυνατό να υποκατασταθούν ούτε από πλευράς ζήτησης ούτε από πλευράς προσφοράς και θα απαιτούν ευρυζωνικές ταχύτητες που θα υπερβαίνουν τα υψηλότερα φυσικά όρια της βασικής ευρυζωνικής υποδομής.
- (68) Συνεπώς, για την αξιολόγηση των κρατικών ενισχύσεων προς τα δίκτυα πρόσβασης νέας γενιάς, θα πρέπει να θεωρείται περιοχή «λευκής πρόσβασης νέας γενιάς»⁶⁹ η περιοχή στην οποία δεν υπάρχουν σήμερα ανάλογα δίκτυα ούτε υπάρχει στο εγγύς μέλλον πιθανότητα να δημιουργηθούν δίκτυα και να τεθούν σε πλήρη λειτουργία από ιδιώτες επενδυτές. Στην περίπτωση αυτή, ο όρος «στο εγγύς μέλλον» θα πρέπει να αντιστοιχεί σε περίοδο τριών ετών⁷⁰. Οι δημόσιες αρχές θα πρέπει να έχουν τη δυνατότητα να παρεμβαίνουν, υπό ορισμένες προϋποθέσεις, για την αντιμετώπιση θεμάτων κοινωνικής συνοχής, περιφερειακής ανάπτυξης ή αδυναμίας της αγοράς όταν μπορεί να καταδειχθεί ότι οι ιδιώτες επενδυτές δεν έχουν την πρόθεση να εγκαταστήσουν δίκτυα πρόσβασης νέας γενιάς κατά τα προσεχή 3 έτη. Οι επενδύσεις που σχεδιάζονται από ιδιώτες επενδυτές θα πρέπει να εγγυώνται ότι εντός της τριετίας θα έχει πραγματοποιηθεί τουλάχιστον σημαντική πρόοδος ως προς την κάλυψη, ενώ η ολοκλήρωση της σχεδιαζόμενης επένδυσης θα προβλέπεται εντός ευλόγου χρονικού πλαισίου (ανάλογα με τις ιδιομορφίες κάθε περιοχής και κάθε έργου). Δεν κρίνεται ενδεδειγμένος ο καθορισμός μεγαλύτερου χρονικού ορίου διότι μπορεί να υπάρξει ο κίνδυνος βλάβης των συμφερόντων των υποεξυπηρετούμενων περιοχών σε σχέση με άλλα τμήματα της χώρας που εξυπηρετούνται ικανοποιητικά από αυτά τα προηγμένα ευρυζωνικά δίκτυα. Οι δημόσιες αρχές μπορεί να απαιτήσουν

⁶⁷ Αν σήμερα οι διαφορές μεταξύ μιας περιοχής στην οποία παρέχονται μόνον υπηρεσίες Διαδικτύου στενής ζώνης (με κλήση) και μιας άλλης στην οποία υπάρχει ευρυζωνική σύνδεση δηλώνουν ότι η πρώτη είναι «λευκή» περιοχή, θα πρέπει επίσης να θεωρείται «λευκή» η περιοχή η οποία στερείται ευρυζωνικής υποδομής νέας γενιάς, αλλά παρά ταύτα διαθέτει βασική ευρυζωνική υποδομή.

⁶⁸ Η σύνδεση ADSL2+ επεκτείνει την ικανότητα του βασικού δικτύου ADSL έως μέγιστο εύρος ζώνης 24 Mbps.

⁶⁹ Μια λευκή περιοχή πρόσβασης νέας γενιάς μπορεί να είναι περιοχή στην οποία δεν υπάρχει βασική ευρυζωνική υποδομή (παραδοσιακά λευκές περιοχές), καθώς και περιοχή στην οποία δραστηριοποιείται ένας πάροχος βασικής ευρυζωνικής σύνδεσης (π.χ. παραδοσιακά γκριζα περιοχή) ή υπάρχουν διάφοροι πάροχοι βασικών ευρυζωνικών συνδέσεων (π.χ. παραδοσιακά μαύρη περιοχή). Όπως αναφέρεται στο τμήμα 3.4, στις διαφορετικές αυτές περιπτώσεις, διαφορετικές είναι οι προϋποθέσεις βάσει των οποίων καθορίζεται το συμβιβασίμο των κρατικών ενισχύσεων για την ανάπτυξη ευρυζωνικών δικτύων.

⁷⁰ Η περίοδος αυτή αντιστοιχεί στο μέσο διάστημα που απαιτείται για την εγκατάσταση ενός δικτύου πρόσβασης νέας γενιάς που θα καλύπτει μια κομώπολη ή μια πόλη. Για τον σκοπό αυτό, ο φορέας θα πρέπει να είναι σε θέση να αποδείξει ότι εντός των προσεχών 3 ετών θα έχει πραγματοποιήσει τις αναγκαίες επενδύσεις υποδομής ώστε να έχει μέχρι τότε καλύψει σημαντικό μέρος του εδάφους και του πληθυσμού.

επιχειρησιακό σχέδιο συνοδευόμενο από λεπτομερές χρονοδιάγραμμα του σχεδίου ανάπτυξης, καθώς και αποδείξεις επαρκούς χρηματοδότησης ή άλλου τύπου στοιχεία που θα αποδεικνύουν την αξιοπιστία και τον εύλογο χαρακτήρα της σχεδιαζόμενης επένδυσης από τους ιδιωτικούς φορείς του δικτύου.

- (69) Υπό το αυτό πρίσμα, μια περιοχή θα πρέπει να θεωρείται «γκρίζα περιοχή πρόσβασης νέας γενιάς» όταν υπάρχει ήδη ή θα αναπτυχθεί κατά τα προσεχή πέντε έτη ένα μόνο δίκτυο πρόσβασης νέας γενιάς και κανένας φορέας εκμετάλλευσης δεν σχεδιάζει την ανάπτυξη δικτύου πρόσβασης νέας γενιάς κατά τα προσεχή τρία έτη⁷¹. Όταν αξιολογείται κατά πόσο άλλοι επενδυτές υπηρεσιών δικτύου θα μπορούσαν να αναπτύξουν πρόσθετα δίκτυα πρόσβασης νέας γενιάς σε μια συγκεκριμένη περιοχή, θα πρέπει να λαμβάνονται υπόψη τυχόν υφιστάμενα κανονιστικά ή νομοθετικά μέτρα που έχουν ενδεχομένως μειώσει τους φραγμούς εγκατάστασης ανάλογων δικτύων (πρόσβαση σε αγωγούς, κοινή χρήση υποδομής κτλ.).
- (70) Αν σε μια συγκεκριμένη περιοχή υπάρχουν ή πρόκειται κατά τα προσεχή τρία έτη να αναπτυχθούν περισσότερα του ενός δίκτυα πρόσβασης νέας γενιάς, η περιοχή θα πρέπει κατ' αρχήν να θεωρείται «μαύρη περιοχή πρόσβασης νέας γενιάς»⁷².

3.4. Η αξιολόγηση του συμβιβασμού

- (71) Όπως προαναφέρθηκε στις παραγράφους (66) και (67), μολονότι τα δίκτυα πρόσβασης νέας γενιάς είναι από ποιοτική άποψη πολύ πιο προηγμένα από τα υφιστάμενα παραδοσιακά ευρυζωνικά δίκτυα χαλκού, κατά την αξιολόγηση του συμβιβασμού μιας κρατικής ενίσχυσης για την ανάπτυξη δικτύου πρόσβασης νέας γενιάς με τους κανόνες για τις κρατικές ενισχύσεις, η Επιτροπή θα εξετάζει και τις επιπτώσεις κάθε ενίσχυσης στα υφιστάμενα ευρυζωνικά δίκτυα λόγω του βαθμού υποκατάστασης που φαίνεται να υπάρχει σήμερα όσον αφορά τις ευρυζωνικές υπηρεσίες που παρέχονται από τα ευρυζωνικά δίκτυα και τα δίκτυα πρόσβασης νέας γενιάς. Εξάλλου, κατά την αξιολόγηση του συμβιβασμού των κρατικών ενισχύσεων με τα δίκτυα πρόσβασης νέας γενιάς, η Επιτροπή θα εφαρμόζει επίσης το κριτήριο εξισορρόπησης [βλ. παράγραφο (34)]. Ειδικότερα κατά την αξιολόγηση του αναλογικού χαρακτήρα ενός κοινοποιηθέντος μέτρου, η Επιτροπή θα εξετάζει αν πληρούνται οι όροι που αναφέρονται στην παράγραφο (50) (*λεπτομερής χαρτογράφηση και ανάλυση κάλυψης, διαδικασία ανοικτού διαγωνισμού, πλέον συμφέρουσα προσφορά, τεχνολογική ουδετερότητα, χρήση υφιστάμενης υποδομής, εντεταλμένη χονδρική ανοικτή πρόσβαση, κριτήρια αξιολόγησης και μηχανισμός ανάκτησης*). Ωστόσο, τα ακόλουθα σημεία έχουν ιδιαίτερη σημασία στο πλαίσιο της αξιολόγησης των δικτύων πρόσβασης νέας γενιάς.

⁷¹ Γκρίζα περιοχή πρόσβασης νέας γενιάς μπορεί να είναι μια περιοχή στην οποία (α) δεν υπάρχει άλλη βασική ευρυζωνική υποδομή πέραν της πρόσβασης νέας γενιάς, καθώς και (β) περιοχή στην οποία δραστηριοποιείται ένας ή περισσότεροι πάροχοι ευρυζωνικών υπηρεσιών (που μπορεί να θεωρηθεί παραδοσιακή γκρίζα ή μαύρη περιοχή). Όπως αναφέρεται στο τμήμα 3.4, στις διαφορετικές αυτές περιπτώσεις, διαφορετικές είναι οι προϋποθέσεις βάσει των οποίων καθορίζεται το συμβιβασμό των κρατικών ενισχύσεων για την ανάπτυξη ευρυζωνικών δικτύων.

⁷² Μια μαύρη περιοχή πρόσβασης νέας γενιάς μπορεί επίσης να είναι περιοχή στην οποία δραστηριοποιείται ένας πάροχος ευρυζωνικών υπηρεσιών (παραδοσιακά γκρίζα περιοχή) ή περισσότεροι (παραδοσιακή μαύρη περιοχή). Όπως αναφέρεται παρακάτω, στις διαφορετικές αυτές περιπτώσεις, διαφορετικές είναι οι προϋποθέσεις βάσει των οποίων καθορίζεται το συμβιβασμό των κρατικών ενισχύσεων για την ανάπτυξη ευρυζωνικών δικτύων.

3.4.1. *Λευκές περιοχές πρόσβασης νέας γενιάς: παροχή στήριξης για την ανάπτυξη δικτύων πρόσβασης νέας γενιάς σε υποεξυπηρετούμενες περιοχές*

- (72) Όπως ισχύει με τις βασικές ευρυζωνικές υπηρεσίες, βάσει ορισμένων όρων που θα πρέπει να πληρούν τα κράτη μέλη (βλ. παραγράφους (50) και (70) , η Επιτροπή θα θεωρεί ότι συμβιβάζονται με τους κανόνες για τις κρατικές ενισχύσεις της Συνθήκης μέτρα που στηρίζουν την ανάπτυξη δικτύων πρόσβασης νέας γενιάς σε περιοχές στις οποίες δεν υπάρχει σήμερα ευρυζωνική υποδομή ή σε περιοχές στις οποίες η ανάπτυξη δικτύων πρόσβασης νέας γενιάς κρίνεται μη αποδοτική από τους υφιστάμενους φορείς εκμετάλλευσης ευρυζωνικών δικτύων.
- (73) Σε λευκές περιοχές πρόσβασης νέας γενιάς όπου υπάρχει ήδη ένα βασικό ευρυζωνικό δίκτυο (παραδοσιακά γκρίζα περιοχή), για να λάβει ενίσχυση για την κατασκευή δικτύων πρόσβασης νέας γενιάς το ενδιαφερόμενο κράτος μέλος πρέπει να αποδείξει (i) ότι οι ευρυζωνικές υπηρεσίες που παρέχουν τα εν λόγω δίκτυα δεν είναι επαρκείς για την ικανοποίηση των αναγκών των πολιτών και των επαγγελματιών χρηστών στη συγκεκριμένη περιοχή (συνεκτιμώντας και μια πιθανή μελλοντική αναβάθμισή τους), και ότι (ii) δεν υπάρχουν λιγότερο νοθευτικά μέσα (περιλαμβανομένης της εκ των προτέρων ρύθμισης) για την επίτευξη των δεδηλωμένων στόχων.

3.4.2. *Γκρίζες περιοχές πρόσβασης νέας γενιάς: Ανάγκη διεξοδικότερης ανάλυσης*

- (74) Σε περιοχές στις οποίες ιδιώτης επενδυτής έχει ήδη εγκαταστήσει δίκτυο πρόσβασης νέας γενιάς ή θα μπορούσε να το εγκαταστήσει κατά τα προσεχή τρία έτη (βλ. επίσης παράγραφο (67)) και δεν υπάρχουν σχέδια από οποιονδήποτε ιδιώτη επενδυτή για την εγκατάσταση δεύτερου δικτύου πρόσβασης νέας γενιάς κατά τα προσεχή τρία έτη, η Επιτροπή θα πρέπει να διενεργήσει διεξοδικότερη ανάλυση για να διαπιστώσει αν η κρατική παρέμβαση μπορεί να θεωρηθεί συμβιβάσιμη με τους κανόνες για τις κρατικές ενισχύσεις. Στην πραγματικότητα, η κρατική παρέμβαση στις περιοχές αυτές εμπεριέχει τον κίνδυνο αποκλεισμού των υφιστάμενων επενδυτών και νόθευσης του ανταγωνισμού.
- (75) Για να μπορέσει η Επιτροπή να διαπιστώσει το συμβιβάσιμο μιας ενίσχυσης, τα κράτη μέλη θα πρέπει να μπορούν να αποδείξουν, πρώτον, ότι το υφιστάμενο ή το σχεδιαζόμενο δίκτυο πρόσβασης νέας γενιάς δεν είναι ή δεν θα είναι επαρκές για την ικανοποίηση των αναγκών των πολιτών και των επαγγελματιών χρηστών στις εξεταζόμενες περιοχές, και, δεύτερον, ότι δεν υπάρχουν λιγότερο νοθευτικά μέσα (περιλαμβανομένης της εκ των προτέρων ρύθμισης) για την επίτευξη των δεδηλωμένων στόχων. Στο πλαίσιο της διεξοδικής της αξιολόγησης, η Επιτροπή θα αξιολογεί ειδικότερα κατά πόσο:

α) οι συνολικές συνθήκες αγοράς δεν είναι κατάλληλες, εξετάζοντας, μεταξύ άλλων, το ύψος των τρεχουσών τιμών ευρυζωνικών υπηρεσιών πρόσβασης νέας γενιάς, το είδος των υπηρεσιών που παρέχονται σε οικιακούς και επαγγελματικούς χρήστες και τους σχετικούς όρους και αν υπάρχει, ή είναι πιθανό να προκύψει, ζήτηση για νέες υπηρεσίες που δεν μπορεί να ικανοποιήσει ο υφιστάμενος φορέας εκμετάλλευσης δικτύου πρόσβασης νέας γενιάς ή αν διατίθενται ήδη βασικά ευρυζωνικά δίκτυα,

β) αν δεν υπάρχει εκ των προτέρων ρύθμιση επιβαλλόμενη από εθνική ρυθμιστική αρχή, δεν παρέχεται αποτελεσματική πρόσβαση δικτύου σε τρίτους ή οι συνθήκες πρόσβασης δεν οδηγούν σε αποτελεσματικό ανταγωνισμό,

γ) οι συνολικοί φραγμοί εισόδου αποκλείουν τη δυνητική είσοδο άλλων επενδυτών δικτύων πρόσβασης νέας γενιάς,

δ) το ήδη υφιστάμενο δίκτυο πρόσβασης νέας γενιάς δημιουργήθηκε βάσει προνομιακής χρήσης/πρόσβασης σε αγωγούς στους οποίους δεν έχουν πρόσβαση ή μη δυνατότητα από κοινού χρήσης άλλοι φορείς εκμετάλλευσης δικτύου,

(ε) τα μέτρα που έχει λάβει ή τα διορθωτικά μέτρα που έχει επιβάλει η αρμόδια εθνική κανονιστική αρχή ή η αρχή ανταγωνισμού όσον αφορά τον υφιστάμενο πάροχο υπηρεσιών δικτύου δεν κατέστη δυνατόν να επιλύσουν αυτά τα προβλήματα.

3.4.3. *Μαύρες περιοχές πρόσβασης νέας γενιάς: δεν απαιτείται κρατική παρέμβαση*

- (76) Σε περιοχές στις οποίες υπάρχουν ήδη περισσότερα από ένα δίκτυα πρόσβασης νέας γενιάς ή στις οποίες ιδιώτες επενδυτές βρίσκονται ενδεχομένως στη διαδικασία ανάπτυξης ανταγωνιστικού δικτύου πρόσβασης νέας γενιάς, η Επιτροπή θα θεωρεί ότι η κρατική στήριξη για ένα πρόσθετο ανταγωνιστικό δίκτυο πρόσβασης νέας γενιάς χρηματοδοτούμενο από το κράτος ενδέχεται να νοθεύσει σημαντικά τον ανταγωνισμό και δεν συμβιβάζεται με τους κανόνες για τις κρατικές ενισχύσεις.

3.4.4. *Η ειδική περίπτωση υφιστάμενων (βασικών ευρυζωνικών) μαύρων περιοχών: μερικές ακόμη διασφαλίσεις*

- (77) Η Επιτροπή εκτιμά ότι οι παραδοσιακές μαύρες περιοχές, δηλαδή οι περιοχές στις οποίες οι τρέχουσες ευρυζωνικές περιοχές παρέχονται από ανταγωνιστικές ευρυζωνικές υποδομές (xDSL και καλωδιακά δίκτυα), είναι περιοχές στις οποίες θα πρέπει να παρέχονται στους υφιστάμενους φορείς εκμετάλλευσης δικτύου τα κίνητρα για αναβάθμιση των σημερινών παραδοσιακών ευρυζωνικών δικτύων σε υψηλής ταχύτητας δίκτυα πρόσβασης νέας γενιάς στα οποία θα μπορούσαν να μεταφερθούν οι υφιστάμενοι πελάτες τους. Στις περιοχές αυτές δεν θα πρέπει κατ' αρχήν να απαιτείται περαιτέρω κρατική παρέμβαση.

- (78) Ωστόσο, ένα κράτος μέλος μπορεί να αντικρούσει το επιχειρήμα αυτό αποδεικνύοντας ότι οι υπάρχοντες φορείς εκμετάλλευσης βασικών ευρυζωνικών συνδέσεων δεν σχεδιάζουν επενδύσεις σε δίκτυα πρόσβασης νέας γενιάς κατά τα προσεχή τρία έτη, αποδεικνύοντας για παράδειγμα ότι το ιστορικό μοντέλο επενδύσεων που επέλεξαν κατά τα τελευταία έτη οι υφιστάμενοι επενδυτές δικτύου για την αναβάθμιση των ευρυζωνικών υποδομών τους δεν ήταν ικανοποιητικό ώστε να παράσχουν υψηλότερες ταχύτητες ανταποκρινόμενοι στα αιτήματα των χρηστών. Στην περίπτωση αυτή, η κρατική στήριξη για την ανάπτυξη δικτύων πρόσβασης νέας γενιάς θα υπόκειται στην διεξοδική ανάλυση της παραγράφου (74) και στην εκπλήρωση σειράς όρων που θα αναπτυχθούν αναλυτικότερα στο τμήμα 3.4.5.

3.4.5. *Χαρακτήρας του μέτρου και ανάγκη περιορισμού των νοθεύσεων του ανταγωνισμού*

- (79) Όπως ισχύει και με την πολιτική που ακολουθείται για την ανάπτυξη βασικών ευρυζωνικών δικτύων, οι κρατικές ενισχύσεις υπέρ της ανάπτυξης δικτύων πρόσβασης νέας γενιάς ενδέχεται να συνιστούν ενδεδειγμένο και αιτιολογημένο μέσο με την προϋπόθεση ότι πληρούνται ορισμένες θεμελιώδεις προϋποθέσεις. Με

εξαιρέση τις λευκές περιοχές πρόσβασης νέας γενιάς οι οποίες είναι επίσης λευκές περιοχές όσον αφορά τη βασική ευρυζωνική σύνδεση (όπου δεν απαιτούνται πρόσθετες προδιαγραφές), η Επιτροπή εκτιμά ότι, πέραν των διασφαλίσεων που περιλαμβάνονται στο τμήμα 2.3.3 και ειδικότερα στην παράγραφο (51) (λεπτομερής χαρτογράφηση και ανάλυση/κάλυψη αγοράς, διαδικασία ανοικτού διαγωνισμού, πλέον συμφέρουσα προσφορά, τεχνολογική ουδετερότητα, χρήση υφιστάμενης υποδομής, εντολή χονδρικής ανοικτής πρόσβασης, κριτήρια αξιολόγησης και μηχανισμός ανάκτησης), πρέπει επίσης να πληρούνται οι ακόλουθοι όροι:

- Σε αντιστάθμισμα για τη λήψη κρατικής ενίσχυσης, θα πρέπει να απαιτείται από τον δικαιούχο να παρέχει σε τρίτους αποτελεσματική χονδρική πρόσβαση για τουλάχιστον επτά έτη. Ειδικότερα, η επιβαλλόμενη υποχρέωση πρόσβασης θα πρέπει να περιλαμβάνει επίσης το δικαίωμα χρήσης αγωγών και/ή οδικών κυτίων ώστε να επιτρέπει σε τρίτους να έχουν πρόσβαση και σε παθητική υποδομή και όχι μόνο σε ενεργητική. Τούτο ισχύει με την επιφύλαξη κάθε παρόμοιας κανονιστικής υποχρέωσης που μπορεί να επιβληθεί από την εθνική κανονιστική αρχή στην οικεία αγορά ώστε να ενθαρρυνθεί ο αποτελεσματικός ανταγωνισμός ή μέτρα που θεσπίζονται μετά την εκπνοή της περιόδου αυτής⁷³. Η υποχρέωση «ανοικτής πρόσβασης» είναι καθοριστική ώστε να επιτρέψει την ενασχόληση με το πρόβλημα προσωρινής υποκατάστασης μεταξύ των υπηρεσιών που παρέχονται από τους υφιστάμενους φορείς εκμετάλλευσης δικτύου ADSL και εκείνων που παρέχονται από τα μελλοντικά δίκτυα πρόσβασης νέας γενιάς. Η υποχρέωση ανοικτής πρόσβασης θα διασφαλίζει ότι, με την εγκατάσταση του επιδοτούμενου δικτύου, οι φορείς ADSL μπορούν να μεταφέρουν τους πελάτες τους σε ένα δίκτυο πρόσβασης νέας γενιάς και να αρχίσουν έτσι τον σχεδιασμό των δικών τους μελλοντικών επενδύσεων χωρίς να υφίστανται πραγματικό ανταγωνιστικό μειονέκτημα.
- Επίσης, κατά τη θέσπιση των όρων χονδρικής πρόσβασης δικτύου, τα κράτη μέλη θα πρέπει να συμβουλευονται τις αρμόδιες εθνικές κανονιστικές αρχές. Οι εθνικές κανονιστικές αρχές θα πρέπει να συνεχίσουν, στο μέλλον, είτε να ρυθμίζουν εκ των προτέρων, είτε να παρακολουθούν πολύ στενά τους ανταγωνιστικούς όρους της συνολικής αγοράς ευρυζωνικών υπηρεσιών και να επιβάλλουν κατά περίπτωση τα αναγκαία διορθωτικά μέτρα που προβλέπει το εφαρμοστέο κανονιστικό πλαίσιο. Ως εκ τούτου, τα κράτη μέλη, απαιτώντας την έγκριση ή τη θέσπιση από τις εθνικές κανονιστικές αρχές όρων πρόσβασης βάσει των εφαρμοστέων κοινοτικών κανόνων, θα εξασφαλίζουν την εφαρμογή, αν όχι πανομοιότυπων, τουλάχιστον παρεμφερών όρων πρόσβασης σε όλες τις αγορές ευρυζωνικών υπηρεσιών που προσδιορίζει η σχετική εθνική κανονιστική αρχή.
- Εξάλλου, ανεξάρτητα από τον τύπο της αρχιτεκτονικής του δικτύου πρόσβασης νέας γενιάς που θα τύχει κρατικής ενίσχυσης, θα πρέπει να στηρίζει αποτελεσματική και πλήρη αποδεσμοποίηση και να ικανοποιεί όλα τα διαφορετικά είδη πρόσβασης δικτύου που επιζητούν ενδεχομένως οι φορείς εκμετάλλευσης (συμπεριλαμβανομένης, αλλά όχι μόνο, της πρόσβασης με αγωγούς, οπτικές ίνες καθώς και την διφυορευματική πρόσβαση). Θα πρέπει να επισημανθεί σχετικά ότι η αρχιτεκτονική «πολλαπλών ινών» επιτρέπει πλήρη ανεξαρτησία μεταξύ όσων επιζητούν πρόσβαση για την εξασφάλιση προσφορών

⁷³ Στο πλαίσιο αυτό, θα πρέπει να ληφθεί υπόψη η ενδεχόμενη διατήρηση των ειδικών συνθηκών αγοράς που δικαιολόγησαν αρχικά τη χορήγηση ενίσχυσης για τη συγκεκριμένη υποδομή.

ευρυζωνικών υπηρεσιών υψηλής ταχύτητας και οδηγεί συνεπώς σε μακροπρόθεσμο βιώσιμο ανταγωνισμό. Επιπλέον, η ανάπτυξη δικτύων πρόσβασης νέας γενιάς βασιζόμενων σε πολλαπλές ίνες στηρίζει τόσο την τοπολογία μεταξύ απλών σημείων όσο και την τοπολογία μεταξύ πολλαπλών σημείων και είναι ως εκ τούτου ουδέτερη από τεχνολογική άποψη.

4. ΜΕΤΑΒΑΤΙΚΕΣ ΔΙΑΤΑΞΕΙΣ

- (80) Οι παρούσες κατευθυντήριες γραμμές τίθενται σε ισχύ από την ημέρα δημοσίευσής τους στην *Επίσημη Εφημερίδα της Ευρωπαϊκής Ένωσης*.
- (81) Η Επιτροπή θα εφαρμόσει τις παρούσες κατευθυντήριες γραμμές σε όλα τα κοινοποιούμενα μέτρα ενίσχυσης για τα οποία καλείται να λάβει απόφαση μετά τη δημοσίευση των κατευθυντηρίων γραμμών στην Επίσημη Εφημερίδα, ακόμη και για έργα τα οποία κοινοποιήθηκαν πριν από την ημερομηνία αυτή.
- (82) Σύμφωνα με την ανακοίνωση της Επιτροπής για τον καθορισμό των εφαρμοστέων κανόνων για την αξιολόγηση παράνομης κρατικής ενίσχυσης⁷⁴, η Επιτροπή θα εφαρμόζει τις παρούσες κατευθυντήριες γραμμές στην περίπτωση μη κοινοποιούμενης ενίσχυσης που χορηγείται μετά τη δημοσίευσή τους.

5. ΤΕΛΙΚΕΣ ΔΙΑΤΑΞΕΙΣ

- (83) Το αργότερο 3 έτη από τη δημοσίευσή τους, η Επιτροπή θα επανεξετάσει τις παρούσες κατευθυντήριες γραμμές βάσει των μελλοντικών σημαντικών εξελίξεων της αγοράς, της τεχνολογίας και του κανονιστικού πλαισίου.

---

⁷⁴ ΕΕ C 119 της 22.05.2002, σ. 22